У НУМАРЫ

Ніва

БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 13 (735) ГОД XV БЕЛАСТОК 29 САКАВІКА 1970 г. ЦАНА 60 гр.

Наша дэлегацыя сярод студэнтак Гродзенскага сельскагаспадарчага Інстытута.

Няраўна ў Гродна адбылася навукова-тэарэтычная канферэнцыя, прысвечаная 100-годдзю з дня нараджэння У. І. Леніна. На яе была запрошана дэлегацыя з Беластока: сакратар ВК ПАРП В. Мікульскі, кіраўнік ВУМЛ М. Гнатоўскі і галоўны рэдактар «Нівы» Г. Валкавыцкі. Ніжэй друкуем справаздачу з паездкі нашай дэлегацыі.

Па ленінскім шляху

5 сакавіка ў Гродна імжыў дождж. Дарогі зрабіліся коўзкія. Аднак вялікі абкомаўскі зал поўны слухачоў. З'ехаліся з розных куткоў вобласці, прыйшлі з горада. Актыў ідэалагічнага фронту. І роўна ў 12 гадзін, так як было ў праграме, І-шы сакратар абкома тав. **І. Ф. Мікуловіч** адкрывае канферэнцыю. Арганізаваў яе супольна з абкомам Інстытут гісторыі партыі пры ЦК КПБ. Таму і дакладчыкі супольныя.

Першы даклад: **«Дзейнасць Кампартыі Беларусі па ажыццяўленню ленінскай нацыянальнай палітыкі».** Шырокая тэма, вялікі шлях. Беларусь — адсталая ў мінулым акраіна Расіі — стала ж адным з буйнейшых эканамічных раёнаў Савецкага Саюза. Займаючы толькі адзін працэнт тэрыторыі СССР і каля чатырох працэнтаў насельніцтва, дае амаль 20 працэнтаў агульнасаюзнай вытворчасці трактараў, шэсць працэнтаў грузавых аўтамабіляў, трынаццаць працэнтаў металарэжучых станкоў. Цяпер у рэспубліцы на працягу года вырабляецца ў вартасным выражэнні прамысловых вырабаў столькі, колькі давала іх уся прамысловасць царскай Расіі напярэдадні першай сусветнай вайны. За няпоўных пяць дзён цяпер у БССР выпускаецца такая колькасць валавой прадукцыі, якая выконвалася ў дарэвалюцыйнай Беларусі за цэлы год. Не пералічыш усяго, што выпускаюць сёння беларускія заводы і фабрыкі, іх вырабы заваявалі добрую славу не толькі ў Савецкім Саюзе, але і на сусветным рынку. Звыш 80 краін купляе беларускую прадукцыю.

Змянілася таксама аблічча беларускай вёскі. У мінулым тодзе закончана электрыфікацыя ўсіх вёсак. Да канца 1970 года плануецца закончыць комплексную механізацыю шматгалінавай сельскагаспадарчай вытворчасці. У рэальнасці гэтых планаў мы ўжо мелі магчымасць пераканацца. У кабінеце 1-га сакратара абкома вісіць адмысловая карта, якая, калі націснуць на адпаведную кнопку, запальваецца мноствам лямпачак. На Гродзеншчыне гэты план ужо выкананы.

А якія змены адбыліся ў культурным жыцці народа! Цяпер у Беларусі (раней краіне паўпісьменных людзей) ажыццяўляецца пераход да ўсеагульнай сярэдняй адукацыі моладзі. На кожныя 10 тысяч жыхароў БССР прыпадае 141 студэнт вышэйшых і 154 сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, тады як у дарэвалюцыйны час на тую ж колькасць насельніцтва прыпадала ўсяго два вучні тэхнікумаў. Цяпер у народнай гаспадарцы рэспублікі занята амаль 500 тысяч спецыялістаў з вышэйшай і спецыяльнай адукацыяй — больш чым ва ўсёй дарэвалюцыйнай Расіі.

І так у кожнай галіне. Гэта пацвярджае і наступны даклад: **«Дзейнасць КПСС па ліквідацыі няроўнасці ў палітычным і эканамічным развіцці нацый».**

Гродзенскія лямпачкі Ільіча

Вяртаемся да вытокаў стварэння беларускай дзяржаўнасці. Ля іх стаяў Ленін. Даклад **«У. І. Ленін аб Беларусі»** прыпамінае многія факты. Ленін з вялікай цікавасцю сачыў за становішчам рабочых і сялян Заходняга краю, вывучаў іх сацыяльна-эканамічнае і палітычнае жыццё, ведаў іх настроі і імкненні. Вядома звыш 150 выказванняў, тэлеграмаў, запісак, лістаў Леніна, звязаных з Заходнім краем. Уладзімір Ільіч шмат увагі ўдзяляў развіццю рэвалюцыйнага рабочага руху ў Беларусі. Ён наладжваў асабістыя сувязі з арганізатарамі і кіраўнікамі рэвалюцыйнага руху ў Мінску, Віцебску, Гомелі, Пінску, Мозыры, Рэчыцы, Оршы, Бабруйску, Смаргоні і інш. Узначаліўшы Савет Народных Камісараў, Ленін даваў цэнныя парады беларускім таварышам па пытаннях партыйнага, савецкага і гаспадарчага будаўніцтва. Кіруючыся рашэннем ЦК РКП(б) і ўказаннямі Леніна, Беларускі Часовы рабоча-сялянскі ўрад 1 студзеня 1919 года абнародаваў Маніфест, які аб'явіў свету нараджэнне новай суверэннай дзяржавы — Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі. Упершыню за шматвяковую гісторыю беларускі народ здабыў сваю свабоду, незалежнасць і нацыянальную дзяржаўнасць. Гэта стала магчымым толькі дзякуючы перамозе Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі, ажыццяўленню ленінскай нацыянальнай палітыкі.

Што яна дала беларусам, гавораць і наступныя выступленні. У дакладзе **«Фарміраванне кадраў нацыянальнай інтэлігенцыі ў Гродзенскай вобласці за гады Савецкай улады»** на канкрэтным матэрыяле паказана вялікая работа, праведзеная партыяй у ажыццяўленні гэтага вельмі важнага ленінскага задання. На Гродзеншчыне, дзе раней не было ні аднаго вуза, цяпер тры інстытуты. Кузняй кадраў з'яўляецца педагагічны інстытут. На яго 19 кафедрах працуе 184 выкладчыкаў. Ён ужо выпусціў 7 тысяч кваліфікаваных педагогаў.

У Гродзенскім медыцынскім інстытуце 34 кафедры, на якіх працуе 222 выкладчыкі, у тым ліку 11 доктараў навук і прафесараў, 101 кандыдат навук. Звыш тысячы яго выпускнікоў працуюць у органах аховы здароўя. Каб уявіць змены, якія адбыліся тут у ахове здароўя, прывядзем наступныя факты: у 1938 г. на гэтай тэрыторыі на 10 тысяч насельніцтва прыпадала ў сярэднім толькі 5,5 бальнічных ложкаў і 1,3 лекара. Цяпер на тую ж колькасць жыхароў прыпадае 99 ложкаў і 15,5 лекара.

Гродзенскі сельскагаспадарчы інстытут існуе ад 1951 года. За гэты час вый-

Працяг на стар. 4

БГКТ хроніка

■ Гурток БГКТ у Семяноўцы арганізаваў мастацкі калектыў, у праграме якога ёсць скетчы, песні, гумар і п'еса Янкі Купалы «Прымакі». Мастацкі кіраўнік драмгуртка настаўніца Мар'я Вілюк.

■ Драмгурток БГКТ у Чэхах Арлянскіх падрыхтаваў п'есу Уладзіміра Паўлючука «Конская кніжка». У дзень свята жанчын выступіў у суседняй вёсцы Дубічы Царкоўныя.

■ Гурток БГКТ у Ляневе супольна з гуртком ЗМВ паставіў п'есу «Зямля» Юркі Геніюша.

■ 5-га сакавіка адбыўся сход гарадскога гуртка БГКТ у Саколцы, у якім прынялі ўдзел старшыня і сакратар павятовага праўлення аддзела Расціслаў Мазалеўскі і Анатоль Севасцьянюк. Прысутных пазнаёмілі з планам працы аддзела на бягучы год.

■ Гурток БГКТ і ЗМВ у Паўлах пры дапамозе мясцовых настаўнікаў падрыхтавалі п'есу пад загалоўкам «Аповесць аб загінуўшым салдаце» і шмат песень. У гэтым годзе ўпершыню самадзейнікі выступілі 28 лютага ў сваёй вёсцы.

■ 8-га сакавіка ў доме культуры імя Кастуся Каліноўскага ў Гарадку адбыўся павятовы конкурс на савецкую песню, у якім прыняло ўдзел 30 чалавек. Сярод гэтых удзельнікаў было 6 асоб з гарадскога харавога калектыву БГКТ. Выступала трыё — Ніна Мушынская, Ніна Цываню́к і Аляксандра Яроцкая, у дуэце — Галена Кот і Ірэна Паўлючук, а таксама Чэслаў Слусаж.

■ Варшаўскі аддзел 11 сакавіка арганізаваў гурток БГКТ у доме студэнта Інстытута рускай, украінскай і беларускай філалогіі. Гурток складаецца з 33 студэнтаў. Да праўлення гуртка выбраны наступныя асобы: Вера Асіпюк — старшыня, Леаніла Лясота — сакратар і Лена Клімюк — скарбнік. Сход абслужыў сакратар аддзела Янка Заброцкі.

■ 8 сакавіка з нагоды свята жанчын варшаўскі аддзел арганізаваў вечарыну. Пажаданні жанчынам злажыў намеснік старшыні аддзела Мікалай Врублеўскі. У мастацкай частцы выступілі студэнты з літаратурным мантажам аб жанчынах.

■ Сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк 13 сакавіка сустрэўся з сакратаром украінскага таварыства Рыгорам Баярскім, з якім абмеркавалі справы супрацоўніцтва. (мх)

Нашым чытачам і сімпатыкам шлем сардэчныя святочныя прывітанні

НІВА

◊ Падзеі ◊ Здарэнні ◊ Факты ◊ Каментарыі ◊ Весткі ◊

СВЕТ

ГІСТАРЫЧНАЯ ПАДЗЕЯ

Гістарычнай падзеяй называюць некаторыя адбыўшуюся нядаўна сустрэчу федэратыўнага канцлера ФРГ В. Брандта са старшынёй Савета Міністраў ГДР В. Штофам у Эрфурце.

За такім сцвярджэннем прамаўляюць хаця б такія факты: упершыню канцлер ФРГ наведаў іншую нямецкую дзяржаву — ГДР; гэты ж канцлер слухаў гімны дзвюх нямецкіх дзяржаў, аддаваў пашану двум дзяржаўным сцягам. Многія каментатары называюць гэта фактычным прызнаннем ГДР, з боку В. Брандта. Візіт федэратыўнага канцлера ў ГДР з'яўляецца афіцыйным пацвярджэннем падзелу Германіі, чаго абсалютна не хацелі прызнаваць датыхчасовыя ўрады ФРГ.

Запачаткаваная сустрэча кіраўнікоў дзвюх нямецкіх дзяржаў з'яўляецца няўхільным працэсам падзелу Германіі. Хтосьці з каментатараў вельмі слушна падкрэсліў, што кіраўнікі абедзвюх нямецкіх дзяржаў здаюць сабе справу, што не можа быць тэмай перагавораў аб'яднанне іх дзяржаў. Да аб'яднання такога не магло б дайсці нават, калі б гэтага хацелі кіраўнікі абодвух урадаў таму, што не дазволіць на гэта міжнародная сітуацыя.

Працяг перагавораў адбудзецца 21 мая г.г. у г. Касель на тэрыторыі ФРГ.

АГРАРНАЯ РЭФОРМА

У Перу паспяхова ажыццяўляецца закон аб аграрнай рэформе. Толькі на поўначы краіны за апошнія 8 месяцаў было канфіскавана звыш 300 тысяч гектараў памешчыцкіх зямель. Да канца гэтага года, згодна з распрацаванымі планамі, урад возьме пад свой кантроль больш як 800 тысяч гектараў зямлі, якая будзе перададзена тым, хто яе апрацоўвае.

НАСЕЛЬНІЦТВА ЗЯМЛІ

У сярэдзіне 1970 года насельніцтва Зямлі дасягне 3,6 мільярда чалавек, гавораць у дэмаграфічным штогодніку ААН.

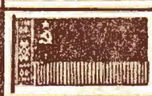
За апошнія пяць гадоў насельніцтва Зямлі павялічвалася на 300 мільёнаў чалавек. Пры такім тэмпе яго росту колькасць насельніцтва будзе падвойвацца кожныя 39 гадоў і ў 2009 годзе перавысіць 7 мільярдаў.

Кітай з 730 мільёнамі жыхароў застаецца самай населенай краінай свету. За ім ідуць Індыя (524 мільёны), Савецкі Саюз (238 мільёнаў) і Злучаныя Штаты (201 мільён).

ХІМІЧНАЯ ВАЙНА

ЗША вядуць у Паўднёвым В'етнаме хімічную вайну, заявіў на прэс-канферэнцыі дырэктар Французскага навукова-даследчага біялагічнага цэнтра праф. Мінкоўскі. Ён сказаў, што ЗША выкарыстоўваюць у Паўднёвым В'етнаме розныя хімічныя рэчывы, і ў прыватнасці дэфаліянты (хімікаліі, якія знішчаюць лісце дрэў). Выкарыстанне дэфаліянтаў у вялікіх маштабах прыводзіць да атручвання чалавека і жывёлы.

Прафесар Мінкоўскі прапанаваў накіраваць у Паўднёвы В'етнам групу экспертаў для даследавання фактаў выкарыстання хімічнай зброі. (ак)

БССР

«ДЗВІНА»

Вайсковыя манеўры «Дзвіна», аб якіх мы пісалі ў папярэднім нумары «Нівы», закончыліся. У Мінску адбыўся разбор манеўраў, які правёў кіраўнік манеўраў міністр абароны Саюза ССР Маршал Савецкага Саюза А. А. Грэчка. На разборы прысутнічаў і выступіў з прамовай Генеральны сакратар ЦК КП Савецкага Саюза Л. І. Брэжнеў.

У Мінску адбыўся таксама агляд войскаў — удзельнікаў манеўраў «Дзвіна» на поўначы Беларусі.

У Вялікім тэатры оперы і балета Беларускай ССР адбыўся канцэрт майстроў Беларусі ў сувязі з заканчэннем манеўраў «Дзвіна». На канцэрце прысутнічалі Генеральны сакратар ЦК КПСС Л. І. Брэжнеў, палкаводцы, кіраўнікі Кампартыі і ўрада Беларусі.

ДОМАБУДАЎНІЧЫ

Мінскі домабудаўнічы камбінат № 1 — перадавое прадпрыемства будаўнічай індустрыі рэспублікі. Выпускае яно не толькі канструкцыі і дэталі шматпавярховых жылых дамоў, але і вядзе іх мантаж, выконвае санітарна-тэхнічныя і электрамантажныя работы. За апошні год здана ў эксплуатацыю дзвесце тысяч квадратных метраў жылой плошчы.

АБМЕРКАВАНА

На аб'яднаным пасяджэнні калегіі Галоўнага ўпраўлення рачнога флоту пры Савеце Міністраў Беларускай ССР і прэзідыума БРК прафсаюза рабочых рачнога і рабочага флоту была абмеркавана падрыхтоўка да навігацыйнага сезона.

СВЯТА

Адбываецца свята мастацтваў народаў Саюза ССР. Беларускія артысты гасцілі ў Арменіі. Беларусь наведалі артысты і мастацкія калектывы іншых рэспублік Саюза ССР. Адбыліся канцэрты Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра Саюза ССР, Віленскага духавога аркестра «Трымітас», Дзяржаўнага сібірскага рускага народнага хору, грузінскага эстраднага калектыву «Іверыя», Харэзмскага ансамбля песні і танца, Дзяржаўнага ансамбля танца Літоўскай ССР «Дайле» і інш.

МЕХАНІЗАВАНАЯ

Механізаваная лінія па напаўненню балонаў звадкаваным газам пачала працаваць на Мінскай газанапаўняльнай станцыі. Да канца года тут будзе наладжана яшчэ адна такая лінія.

НАВІНАК

У праўленні Саюза пісьменнікаў Саюза ССР адбылося пасяджэнне савета па беларускай літаратуры. На парадку дня — абмеркаванне навінак беларускай прозы за 1968—1969 гады.

Да ўдзелу ў пасяджэнні запрасілі групу беларускіх празаікаў, літаратуразнаўцаў, крытыкаў. Старшыня савета па беларускай літаратуры пры Саюзе пісьменнікаў Саюза ССР, доктар філалагічных навук, прафесар А. Аўчарэнка, між іншым, сказаў ва ўступным слове:

— Атмасфера інтэнсіўных мастацкіх пошукаў характэрна для ўсёй беларускай літаратуры ў цэлым, а для прозы асабліва. (С.Я.)

ПОЛЬШЧА

ГОСЦІ З БАЛГАРЫІ

У Польшчы пабывала з афіцыйным візітам партыйна-ўрадавая дэлегацыя Народнай Рэспублікі Балгарыі на чале з І сакратаром ЦК Балгарскай камуністычнай партыі Тодарам Жыўкавым. Дэлегацыя наведала Кракаў, Асвенцім, Новую Гуту, сустрэлася з рабочым калектывам прадпрыемства «Урсус», правяла афіцыйныя размовы. На заканчэнне візіту апублікавана камюніке, у якім сцвярджаецца, што размовы адбыліся ў сардэчнай атмасферы і выявілі поўнае адзінства ва ўсіх дыскутаваных справах паміж партыямі і ўрадамі абедзвюх краін. З асаблівай увагай пастрактаваны гаспадарчыя і навукова-тэхнічныя суадносіны паміж абедзвюма краінамі. Абодва бакі пацвердзілі магчымасці далейшага значнага пашырэння і паглыблення іх супрацоўніцтва. Дэлегацыі правялі дыскусію на тэму актуальнага міжнароднага становішча. Асноўным прынцыпам замежнай палітыкі ПНР і НРБ з'яўляецца неразрыўны саюз з СССР і ўсімі краінамі Варшаўскага дагавору. Абодва бакі сцвердзілі, што асноўнай умовай міру ў Еўропе з'яўляецца адмова заходненямецкага ўраду ад усялякіх тэрытарыяльных прэтэнзій і прызнанне існуючых у Еўропе межаў канчатковымі. Абедзве краіны выявілі сваё занепакаенне з прычыны амерыканскай палітыкі ў В'етнаме і выказалі сваю падтрымку арабскім народам у іх барацьбе з узрастаючай агрэсіўнасцю Ізраіля.

НА ПРАДПРЫЕМСТВЕ «УРСУС»

На сустрэчы з рабочым калектывам прадпрыемства «Урсус» І сакратар ЦК ПАРП Уладзіслаў Гамулка і І сакратар ЦК БКП Тодар Жыўкаў выступілі з прамовамі. Тав. Ул. Гамулка сканцэнтраваўся на праблемах суадносін паміж урадам Польшчы і ФРГ і праблемах еўрапейскай бяспекі. Падкрэсліў ён, што ўрад Федэратыўнай Рэспублікі Германіі павінен даказаць сваю добрую ахвоту ўрэгуляваць суадносіны з Польшчай не толькі ў дэкларацыі, але і ў практычным дзеянні. Тав. Тодар Жыўкаў падзяліўся ўражаннямі з пабыўкі ў нашай краіне і падкрэсліў адзінства поглядаў паміж партыямі і ўрадам Польшчы і Балгарыі.

ВЯСНА — 70

У нядзелю 22 сакавіка закончылася Агульнапольская ярмарка «Вясна—70». Была гэта ўжо 25-я чарговая сустрэча прамысловасці з гандлем. Падчас ярмаркі гандаль наш закупіў ад прамысловасці тавараў на агульную суму 27,5 мільярдаў злотых. Тавары гэтыя знойдуцца неўзабаве ў продажы.

ДЫСКУСІЯ

Ва ўсёй краіне ідзе дыскусія над праектам новай сістэмы матэрыяльнага зацікаўлення. Новая сістэма аналізуецца перш за ўсё на прадпрыемствах і ва ўстановах і датычыць пераважна канкрэтных задач і праблем прадпрыемстваў. У Варшаве над праектам новай сістэмы дыскутавалі рабочыя калектывы 250 розных прадпрыемстваў. У многіх выпадках зрабілі яны істотныя папраўкі і папаўненні. (п)

ВАЯВОДСТВА

ДЫСКУСІЯ ПРАЦЯГВАЕЦЦА

На шматлікіх прадпрыемствах Беласточчыны, як і ва ўсёй краіне, разгарнулася шырокая дыскусія над праектам запрапанаваных змен у сістэме падзелу прэміяльных фондаў, у сістэме матэрыяльнага зацікаўлення рабочых у павышэнні прадукцыйнасці працы, якасці і колькасці прадукцыі.

19 сакавіка адбылася нарада прадстаўнікоў Польскага эканамічнага таварыства, Галоўнай тэхнічнай арганізацыі (НОТ), Аб'яднання бухгалтараў і іншых арганізацый пад кіраўніцтвам мгр Э. Гана. На нарадзе была апрацавана супольная праграма, згодна з якой актыў гэтых арганізацый стаў ініцыятарам дыскусіі на прадпрыемствах на тэму прапаноў, прадстаўленых у праекце змен.

Масавыя дыскусіі над праектам змен у сістэме прэмій адбыліся ўжо на фабрыцы прылад і ухвытаў, на тэкстыльным камбінаце ў Замброве, на фабрыках Сержана, на фабрыцы плюшу, на камбінаце ў Фастах і на многіх іншых.

На ўсіх прадпрыемствах арганізаваны кансультацыйныя пункты, куды рабочыя могуць звяртацца, каб высніць усе спрэчныя пытанні. Цэнтральны кансультацыйны пункт знаходзіцца пры Польскім эканамічным таварыстве.

СПАТКАННЕ МЕХАНІЗАТАРАЎ

У мінулым тыдні ў Беластоку адбылося спатканне маладых механізатараў, якое было арганізавана ваяводскім праўленнем сельскагаспадарчых гурткоў і ваяводскім праўленнем ЗМВ.

Удзельнікі спаткання выслухалі даклад аб механізацыі беластоцкай сельскай гаспадаркі. Развіццё сельскагаспадарчых гурткоў і міжгуртковых машынных баз, усё большая механізацыя сельскагаспадарчых прац спрыяе таму, што з году ў год павялічваецца патрэба ў добрых механізатарах. Плануецца, што пад канец будучай пяцігодкі колькасць трактараў падвоіцца і значна ўзрасце колькасць іншых машын. Таму неабходна рыхтаваць як найбольш новых і добрых кадраў механізатараў.

Усе ўдзельнікі спаткання прынялі ўдзел у ваяводскай алімпіядзе механізатараў. Першае месца заняў Мікалай Зданоўскі з ПОМ-у ў Беласточку.

ДУБІНЫ — І МЕСЦА

Ужо другі год ваяводскае праўленне ЗМВ аб'яўляе для сваіх членаў конкурс на найлепш абсаджаную дрэвамі вёску і на будаванне дарог грамадскім чынам.

У конкурсе саджэння дрэў сёлета першае месца заняла школа ў Дубінах. Віншуем з узнагародай.

НАПРАДВЕСНІ

Каляндарная вясна ўжо прыйшла, пад нагамі вада, але рэкі яшчэ пад лёдам. На Бугу ў Люблінскім ваяводстве ўзровень вады моцна павысіўся. У нас, на Беласточчыне, пакуль яшчэ па-зімоваму спакойна, але супрацьпаводкавая служба ў поўнай гатоўнасці.

(яч)

NIEDZIELA, 29.III.

9.00 Program dnia. 9.05 „Testament Inków" — film fab. 10.40 Dla młodych widzów: XII Trójmecz Harcerski. 11.40 Dziennik. 12.00 Sprawozdanie z międzypaństwowego meczu piłki nożnej reprezentacji młodzieżowych Polska — Zw. Radziecki. W przerwie ok. 12.45 PKF. 13.45 „Przemiany". 14.15 „Wszystko dla najlepszego" — teleturniej (cz. I). 14.45 Dla dzieci: Czwarty wieczór baśni — „O królewiczu, który szukał miasta z różowego marmuru". 15.20 „Cichym tonem" — notatnik kulturalny z Estonii i Łotwy (cz. I). 15.40 „Gościniec" — film TVP. 16.00 „Spotkanie z pisarzem" — Melchior Wańkowicz. 16.40 Hokejowe Mistrzostwa Świata. Mecz Polska — NRD (II i III tercja). 18.20 „O grzeczności i wdzięku" — program baletowy. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przez samochód, kobietę i psa" — program satyryczny. 21.10 „Miłość po południu" — film fab. USA. 23.15 Wiadomości sportowe. 23.25 „Mistrel Show" — filmowy program rozrywkowy.

PONIEDZIAŁEK, 30.III.

8.55 Program dnia. 9.00 „Strażnica w górach" — film fab. radz. 10.35 „Nie tylko dla pań". 11.05 „Spotkanie pod Dworem Artusa" — rep. 11.45 Dziennik. 12.00 „Z Kolbergiem po kraju" — „Oblej, oblej...". Program prowadzi W. Siemion. 12.30 „Piosenka jest dobra na wszystko" („W starym kinie"). 13.30 „Krakowiak po łotewsku" — notatnik kulturalny z Estonii i Łotwy (cz. II). 14.00 Krakowski Teatr Baśni: A. Kozak — „Czary mistrza Bartłomieja". 15.00 „Wszystko dla najlepszego" — teleturniej (cz. II). 15.30 Rep. film. 16.00 „Giełda piosenki". 16.50 Hokejowe Mistrzostwa Świata. Mecz Zw. Radziecki — Szwecja (II i III tercja). 18.20 „Tę melodię znam" — przeboje z musicali. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: J. Anouilh — „Pan Generał". 21.40 Wiadomości sportowe. 21.55 „Małżeństwo z rozsądku" — film fab. pol.

WTOREK, 31.III.

9.00 „Teleferie". 10.40 Przerwa. 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Produkcja warzyw na własne potrzeby". 13.15 Przerwa. 14.25 Przerwa. 16.25 Program dnia. 16.30 „Oferty". 16.40 Dziennik. 16.50 Telewizyjny Ekran Młodych. 18.45 „Geneza powrotu" — cz. II. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Piekło i niebo" — film fab. pol. 21.40 „Refleksje". 22.10 Dziennik.

ŚRODA, 1.IV.

9.00 „Teleferie". 9.45 „Daleki patrol" — film TVP („Czterej pancerni i pies"). 10.45 Przerwa. 16.35 Program dnia. 16.40 Dziennik. 16.50 „Teleferie". 17.20 TV Kurier Warszawski. 17.35 Magazyn ITP. 17.45 „Spółdzielcy z Bujakowa". 18.10 Magazyn Medyczny. 18.40 „Biesiada Literacka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Daleki patrol" — film TVP („Czterej pancerni i pies"). 20.55 „Światowid". 21.25 PKF. 21.35 Studio Współczesne: S. I. Witkiewicz — „Hrabina Sowa bosonoga cejlońska czyli Mumia w Badewannie". 22.20 Dziennik.

CZWARTEK, 2.IV.

8.15 Matematyka w szkole: „Poglądowe i formalne elementy matematyki szkolnej". 8.45 Przerwa. 9.55 Dla szkół: (kl. I lic.) Język polski — „Spór klasyków z romantykami". 10.30 Przerwa. 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — M. Konopnicka „Józik Srokacz". 11.25 Przerwa. 12.45 i 13.55 Mechanizacja Rolnictwa: „Zasady konserwacji i przechowywania sprzętu rolniczego". 13.15 Przerwa. 14.25 i 22.15 Politechnika TV I roku. Fizyka. „Statyka". 15.00 i 22.50 Politechnika TV I roku. Fizyka. 15.30 Przerwa. 16.35 Program dnia. 16.40 Dziennik. 16.50 Dla młodych widzów: „Ekran z bratkiem". 18.05 „Lenin współczesny". 18.40 „Dobrzy, lepsi, najlepsi". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Omotana" — film fab. ang. 21.15 „Lektury współczesne". 21.25 „Morskie dynastie". 21.55 Dziennik.

PIĄTEK, 3.IV.

10.00 „Doktor Halasz — film fab. TV węg. 10.45 Przerwa. 12.45 Dla szkół: (kl. II i III lic.). Przysposobienie obronne — „Udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanym przez broń masowego rażenia". 13.15 Przerwa. 14.25 i 22.25 Politechnika TV I roku. 15.30 Przerwa. 16.35 Program dnia. 16.40 Dziennik. 16.50 Dla młodych widzów: 1. „Aula"; 2. „Poly i tajemnica siedmiu gwiazd" — film; „Zrób to sam". 17.50 Zapowiedź Dnia Węgierskiego w TVP. 17.55 „Węgry z lotu ptaka" — film. 18.15 Węgierskie tańce ludowe. 18.45 „Historii Puszty ciąg dalszy" — film Tele-Aru. 19.00 Rozmowa z Ambasadorem Republiki Ludowej. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Telewizja Króla Słońca" — rozrywkowy film TV węg. 20.30 „Kraj". 21.10 „Doktor Halasz" — film fab. TV węg. 22.00 Zakończenie Dnia Węgierskiego w TVP. 22.05 Dziennik.

SOBOTA, 4.IV.

9.50 Transmisja z Budapesztu. 11.50 Przerwa. 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Wzrok". 13.15 Przerwa. 14.25 TV Kurs Rolniczy: „Żyto jako poplon ozimy". 15.00 „Wychowanie fizyczne naszych dzieci". 15.10 Program tygodnia. 15.30 Przerwa. 16.20 Program dnia. 16.25 Reklama. 16.40 Dziennik. 16.50 Dla młodych widzów: Turniej Szkół Zawodowych (Warszawa, Poznań). 17.50 „Spotkania z przyrodą". 18.15 „Gramy o telewizor" — teleturniej. 18.35 „Tele-Echo". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 „14 godzin" — film fab. USA. 21.50 Dziennik. 22.15 „Muzyka i moda". 23.10 „Tamań" — film TVP.

PIĄTEK, 27 MARCA

8.05 Nowiny. 8.15 Galeria Tretiakowska. 8.45 Film animowany. 9.45 „Strażnicy przyrody". 10.15 Almanach turystyczny. 10.45 Nowiny. 14.20 Program dnia. 14.25 Dla uczniów. 15.05 Nowiny. 15.15 „Mińsk wita młodych muszkieterów". 15.45 „Panorama nowin". 16.00 „Drogami wiosny". 16.15 „W. Lenin. Kronika życia i działalności". 17.00 Hokejowe Mistrzostwa Świata. ZSRR — Czechosłowacja. 19.15 „Sztafeta nowin". 19.55 Piłka nożna. „Dynamo (Tbilisi) — „Spartak" (Moskwa). 20.40 Międzynarodowy Dzień Teatru. 22.00 Nowiny.

SOBOTA, 28 MARCA

8.00 Przegląd międzynarodowy. 8.15 Człowiek i przyroda. 8.45 „Dziennik Ani Kucierninej". 9.10 „Pieśni dróg frontowych". 9.50 Przegląd tygodniowy. 10.20 Program muzyczny. 11.00 „Ziemia i ludzie". 12.10 Przegląd sportowy. 12.40 Hokejowe Mistrzostwa Świata. NRD — Finlandia. 14.15 „Człowiek i środowisko". 14.55 Nowiny. 15.00 „Malarstwo". 16.00 Nowiny. 16.05 „Kronika półwiecza. Rok 1929". 17.00 „Przy płomyku". 18.00 TV teatr miniatur. 19.35 „Świat socjalizmu". 20.05 TV film fab. 21.00 Program estradowy z Leningradu.

NIEDZIELA, 29 MARCA

8.00 Kiosk muzyczny. 8.30 Dla dzieci. 9.00 „Turniej dociekliwych". 9.30 „W blasku sceny". 10.15 Film TV. 10.40 Koncert życzeń. 11.10 Spektakl teatralny. 13.10 Dla żołnierzy. 13.40 „Godzina wiejska". 14.30 Wystąpienie I sekretarza KC KP Uzbekistanu. 14.45 „Na ziemi uzbeckiej". 15.15 „Klub filmowy". 16.10 Nowiny. 16.25 Koncert artystów Uzbekistanu. 17.45 „Siedem dni". 18.30 W eterze „Młodość". 19.30 Występ pokazowy medalistów mistrzostw świata i Europy w jeździe figurowej na lodzie. 21.30 Szachy. ZSRR — Świat.

ЧАМУ ГАЙНАЎШЧЫНА АПОШНЯЯ

Фота Цаф — Сянько

ПАЧАТАК ТЛУСТЫХ ГАДОЎ

Нашы пошукі прычын адставання сельскай гаспадаркі Гайнаўскага павета набліжаюцца да канца. Вось апошні ўдзельнік дыскусіі: I-шы сакратар Павятовага камітэта партыі ў Гайнаўцы тав. **Аляксей Лазоўскі**.

Аснову для пераўтварэнняў у сельскай гаспадарцы Гайнаўскага павета стварылі пастановы IX Пленума ЦК партыі. Ад гэтага часу ўсе вясковыя першічныя партыйныя арганізацыі і грамадскія камітэты інтэнсіфікацыю сельскай гаспадаркі ставяць на першае месца. Дзякуючы гэтаму хлебаробы Гайнаўскага павета поўнасцю выканалі заданні, якія прадбачвала апошняя пяцігодка. На працягу трох апошніх год ураджай павялічыўся на Гайнаўшчыне амаль на чатыры цэнтнеры збожжа з кожнага гектара.

Паспяхова праводзім меліярацыю і электрыфікацыю, пастаянна дапамагаем гаспадарам, даем ім грашовыя пазыкі і, калі гэта неабходна, льготы ў падатках. Толькі ў мінулым годзе прызначылі мы на гэта амаль 43 мільёны злотых. На палях павета працуе зараз 243 трактары, забяспечваем поўную пастаўку штучных угнаенняў, адборнага насення і пародзістай жывёлы, дастаўляем ім хімікаты да барацьбы з шкоднікамі.

Дык чаго ж яшчэ патрабаваць ад нас, ад дзяржавы?

А ўсё ж наш павет адстае ў сельскагаспадарчай прадукцыі.

Ёсць у нас некаторыя аб'ектыўныя прычыны: звыш 22 тысяч га зямлі знаходзіцца ў палосках, амаль 16 тысяч га пасбішчаў і сенажацяў застаецца немеліяраванымі, шмат зямлі, асабліва з дзяржаўнага фонду, зусім слаба загаспадараваны. З гэтымі цяжкасцямі мы хутка ўжо справімся, маем апрацаваны канкрэтны план. Ды яны ў невялікай ступені адмоўна ўплываюць на вынікі сельскай гаспадаркі ў павеце.

Асноўным ключом, які адчыніць скарбніцу ўраджайнасці, мы лічым высокае і правільное мінеральнае ўгнаенне. Гэтае меркаванне пацвярджае практыка. Вось такія гаспадары, як Міхаіл Фурса з Тафілаўцаў, Дзмітры Баран з Тапорак, Ян Пракапюк з Трывежы, Андрэй Ярмацюк з Каменя, Юры Місеюк з Падрэчан дабіліся ў мінулым годзе ў сярэднім ад 22 да 28 цэнтнераў збожжа з аднаго гектара. Аднак яны на сваіх палях прымянялі ад 122 да 160 кг НПК на 1 га. Вельмі залежыць нам на тым, каб гэты добры прыклад уздзейнічаў і на іншых, асабліва на адстаючых сялян. Трэба аднячасова даклад-на і ў пору праводзіць усе аграгэхнічныя мерапрыемствы.

Мы шмат часу і ўвагі адводзім новай арганізацыі працы сельскагаспадарчай службы. Аднак папулярызацыя сельскагаспадарчага прагрэсу і распаўсюджванне навейшых метадаў гаспадарання не даецца нам лёгка. Не можна ж прымусіць гаспадара, каб у час сеяў, каб добра падрыхтаваў поле, каб рацыянальна карміў жывёлу.

Трэба змяніць метады працы аграномаў і сельскагаспадарчага аддзела ў павеце. То ж паводле міністэрскага загаду **«сельскагаспадарчыя аддзелы бяруць на сябе поўную адказнасць за вынікі сельскагаспадарчай прадукцыі».**

Дагэтуль мы склікалі аграномаў і заатэхнікаў у павет і тут іх «разлічвалі». Гэты метад не дае пладатворных эфектаў. Мяркую, што замест такіх павятовых нарад, дзе найчасцей гаварылася аб усім і аб нічым, лепш будзе арганізаваць сустрэчы аграномаў, павятовых спецыялістаў і сялян у нейкай вёсцы, у полі, дзе агроном на канкрэтных прыкладах зможа паказаць сваім сябрам па прафесіі і гаспадарам, што ён зрабіў, якія элементы сельскагаспадарчага прагрэсу прымяніў, каб дабіцца такіх, а не іншых вынікаў. Такія сустрэчы можна наладжваць у маштабе некалькіх грамад. Гэты метад, па-мойму, будзе вучыць думаць, дазволіць рабіць правільныя вывады, узбагаціць веды сялян.

Менавіта павышэнне сельскагаспадарчых ведаў лічым мы адным з асноўных нашых заданняў. У гэтай галіне на першае месца ставім уздзеянне добрых прыкладаў на свядомасць гаспадароў. Таму ў сельскагаспадарчай адукацыі сялян перш за ўсё намагаемся папулярызаваць дасягненні іх уласных суседзяў і знаёмых.

Вядома, што сельская гаспадарка, побач з прамысловасцю, ёсць і будзе асновай эканомікі павета. Мы пераканаўы ў тым, што нашым хлебаробам, так як і нам, залежыць, каб імя **«чырвонай Гайнаўкі»** заўсёды спалучалася з усім, што самае лепшае. Таму верым, што нашы намаганні знойдуць поўную падтрымку ў гаспадароў.

Мінулы гаспадарчы год быў для нас годам прыбытку. Спадзяемся, што будзе ён таксама пачаткам далейшых «тлустых гадоў» для Гайнаўскага павета, што распачне той час, калі Гайнаўшчына не будзе ўжо апошняй.

Аляксей Лазоўскі
I-шы сакратар Павятовага камітэта ПАРП у Гайнаўцы.

ПРАФСАЮЗЫ — МОЦНЫ САЮЗНІК

У штотыднёвай рубрыцы «З жыцця БГКТ» Міхась Хмялеўскі паведамляў лаканічна аб сустрэчы кіраўніцтва Галоўнага праўлення БГКТ у Польшчы з уладамі Ваяводскай камісіі прафсаюзаў у Беластоку. Гэта адна з серыі вялікіх рабочых сустрэч, якія адбываюцца па ініцыятыве новага сакратара ГП БГКТ Я. Зенюка. Гэтыя сустрэчы ўжо прыносяць плён: расце ранг таварыства, пашыраецца яго база дзейнасці, наступае, як бы сказаў вучоны, палярызацыя БГКТ-оўскай ідэі ў ваяводстве. А ўсё служыць аднаму: вывесці дзейнасць беларускага таварыства ў Польшчы на шырокія дарогі супольнага маршу ў будучыню разам з усімі грамадска-палітычнымі арганізацыямі.

Прафсаюзы — вялікая масавая арганізацыя з багатай базай для культурнай працы і цікавымі формамі. Аб супольных ініцыятывах і супольнай дапамозе на спамянутай сустрэчы якраз і гаварылася.

Кіраўніцтва беластоцкай арганізацыі прафсаюзаў надзвычай прыхільна ўспрыняло ініцыятыву супрацоўніцтва з беларускім таварыствам. У скарачэнні падаем словы прадстаўнікоў прафсаюзаў:

БРАНІСЛАЎ ІГНАСЯК — САКРАТАР ВКЗЗ

«Мы часта хадзілі кожны сваёй сцежкай. А многа ёсць спраў для супольнай працы. Можам падумаць супольныя мерапрыемствы ў вялікіх групах беларускага насельніцтва. У Гайнаўцы маем сваю добрую базу для культурнай працы. Можам выйсці шырэй па-за самую Гайнаўку. У Нараўцы працуе наша святліца, у Чаромусе прыбудуем дом культуры. Ёсць тут чытачныя.

У Бельску наша база для культурна-асветнай працы найслабейшая, але клубы і святліцы і тут ёсць: у раішчы, пры ВСС. Беларускія асяроддзі маем у Міхалове, Гарадку, Супраслі, Васількове. Пойдзем ахвотна супольна ў Сакольскі павет, ці ў Сямяцічы.

У горадзе Беластоку маем 32 культурна-асветныя ўстановы. Ёсць магчымасці ўвесці элементы беларускай дзейнасці ў гэтыя ўстановы. Мала было дагэтуль аўтарскіх сустрэч з беларускімі паэтамі і пісьменнікамі. Беларускія пісьменнікі не папулярызуюцца шырока ў нашых клубах і святліцах. Трэба б зрабіць план такіх сустрэч асабліва цяпер у перыяд ленінскай 100-ай гадавіны.

Беларускае таварыства, чулі мы, займаецца шырокай выдавецкай дзейнасцю. Трэба рабіць выдавецкія прагнозы і перадаваць іх усім нашым бібліятэкам, якіх маем у ваяводстве 157. Няхай яны знаёмяцца з выдавецтвамі БГКТ і няхай у першую чаргу іх купляюць. Грошы на гэта ёсць.

У мастацкім аматарскім руху трэба шырэй папулярызаваць беларускія п'есы ва ўсіх асяроддзях. Не трэба каб беларуская песня спявалася толькі сярод беларусаў і беларусамі, але таксама сярод палякаў. Супольна б трэба прыняць апеку над самадзейнымі групамі. Супольна можна выдаваць розныя матэрыялы ў форме, напрыклад, бюлетэнаў.

Супольна можна рабіць конкурсы: на песню, фатаграфію, паэзію ці іншыя. А фальклорны конкурс? Ці тут не можна б супольна яго арганізаваць? Мы вельмі ахвотна будзем з вамі супрацоўнічаць у такім конкурсе».

ЛЕАКАДЫЯ ЗІНЕВІЧ — САКРАТАР ВКЗЗ

«У нашым прафсаюзным клубе ў Беластоку 50% наведвальнікаў складаюць беларусы, пераважна інтэлігенцыя, маладая, да 30-ці год. На базе клуба трэба заняцца прапагандай народнай беларускай культуры.

А жанчыны? Яны горнуцца да працы, таму і беларускае таварыства, і мы павінны пашыраць працу з жанчынамі. Ва ўсе семінары і нарады трэба ўводзіць беларускую праблематыку.

Зараз у прафсаюзным клубе мы праводзім цыкл «Чужое хваліце», у якім прадстаўляем розныя праявы рэгіянальнай культуры Беласточчыны. Давайце, будзем гэта рабіць разам.

ДЗМІТРЫ КАРПОВІЧ — СТАРШЫНЯ ВКЗЗ

«Усе мы людзі тутэйшыя. Ураслі ў нашу зямлю. Ідэя дружбы для нашага ваяводства вельмі важная. Тут столькі жывых яшчэ прыкладаў тых здарэнняў, якія гэтую дружбу кшталтавалі. Жывуць яшчэ людзі, якія супольна змагаліся за наш сённяшні дзень. Традыцыя рэвалюцыйнага руху сягае ў нас у глыбокае мінулае. У Беластоку быў створаны першы рэвалюцыйны камітэт. Кантакты з савецкімі людзьмі былі заўсёды тут жывыя, цяпер таксама. Аб гэтым трэба гаварыць, аб гэтым хоча ведаць беластоцкі рабочы клас. Другое — гэта цэментаванне пачуцця адзінства ў нашым грамадстве. Мы тут на Беласточчыне адчуваем сябе як адна сям'я, хоць маем столькі розных нацый. Ліквідаваць трэба ў зародку ўсе элементы якога б то не было нацыяналізму. Мы дзеці адной краіны, адной айчыны. Такое сужыццё нашае стварае сацыялізм.

Было б добра з выпадку 25-ай гадавіны заканчэння вайны выйсці супольна з конкурсам — паказаць гэтую барацьбу з савецкімі таварышамі супраць супольнага ворага. Выдабываць трэба традыцыі народных абычаяў. За некалькі год можа быць запозна — людзі паміраюць.

Напэўна, трэба шырэй ісці разам да рабочага класа, і ў тыя паветы, дзе няма беларусаў. Мы часта сарамліва ўспрымаем гэтыя справы, а ёсць жа людзі, якія з беларускай культурай не сутыкаліся, але вельмі ахвотна пазнаёмяцца з ёю.

Мы часта гаворым: дзе няма беларусаў, туды не трэба нам ісці. А гэта няпраўда! Чаму не? Беларусы аднымі з першых сталі ў абароне народнай краіны, беларусы масава ўдзельнічалі ў партызанцы. Мы нашым шырокім і супольным выхадам будзем разбіваць міфы ізаляцыі, будзем стварыць адну сям'ю.

Праблемы, якія падымае беларускае таварыства — вельмі цікавыя і служаць супольнай ідэі. Мы па меры нашых сіл будзем дапамагаць беларускаму таварыству».

Запісала **Вера Леўчук**

ЛЕНІНСКІ ВЕЧАР У МАХНАТЫМ

Гарцэры мясцовай школы выступаюць з дакладам. Чытае Аляксандра Максімюк.

Ніна Катушэўская чытае верш аб Савецкай Арміі.

18 лютага ў Махнатым (Гайнаўскі павет) адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 100-ай гадавіне з дня нараджэння Леніна. Сабраліся жыхары вёскі і ваколіцы, мясцовыя ўлады і актывісты БГКТ. Прыехалі госці: старшыня ВП ТППР К. Новак, сакратары ПК ПАРП М. Самоцік і М. Гаўрылюк, а таксама палкоўнік Савецкай Арміі М. Цюцін.

У багатай мастацкай частцы, якую падрыхтавалі вучні мясцовай школы, былі вершы, песні і танцы. Дэманстраваліся таксама два савецкія кінакарціны. На заканчэнне адбылася сустрэча гасцей з мясцовым актывам БГКТ.

Віктар Бура
Фота аўтара

Савецкі палкоўнік Міхаіл Цюцін і сакратар ПК ПАРП Мікалай Самоцік.

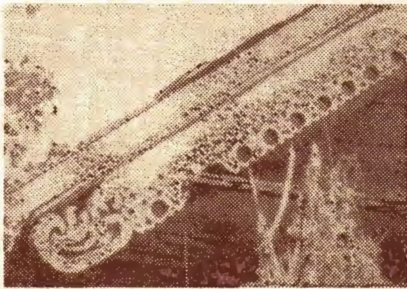
Жыхары Махнатага з цікавасцю слухаюць выступленні.

ЗНЕШНЯЕ ЎПРЫГОЖВАННЕ ХАТ ПАЎДНЁВАГА ЎСХОДУ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

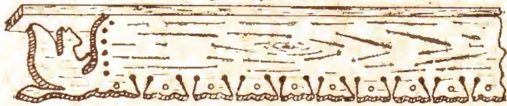
ШЧЫТ (3)

Кожны шчыт сучаснай падляшскай хаты мае падшчытнік, 30—50 см, які выконваецца ў падставы шчыта з дахоўкі або дошак пад вуглом 46—60° (ахоўвае ён сцяну ад дажджу), і вятроўкі або лобавыя дошкі, якія закрываюць ад франтона латы і забяспечваюць дахоўку ці салому даха ад ветру.

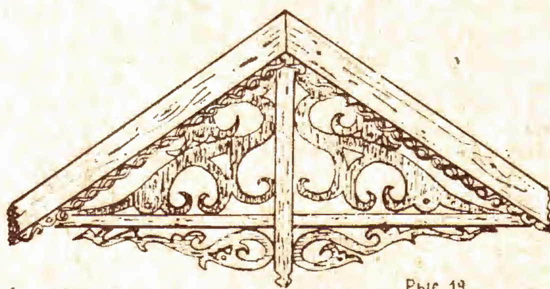
Амаль палова сучасных шчытоў мае ўпрыгожаныя вятроўкі. Узоры гэтых упрыгожанняў і тэхніка іх выканання даволі простыя, хоць візуальна ўспрымаюцца надта прыемна. Дзве вятроўкі лёгка тымчасова збіваюцца і на ніжнім краі накручваюцца ў роўных адлегласцях дзіркі. Затым вырэзваюцца розныя паўкруглыя, простыя, ромбападобныя зубчыкі, у выніку чаго ўзнікае арнамент (гл. папярэднія здымкі). У некалькіх выпадках (Аляксандра Паўлючук — Рыбалы, Уладзімір Свентахоўскі — Зубава) выступаюць падвойныя вятроўкі. На кожнай (шырэйшай і вужэйшай) выкананы іншыя ўзоры арнаментаў.

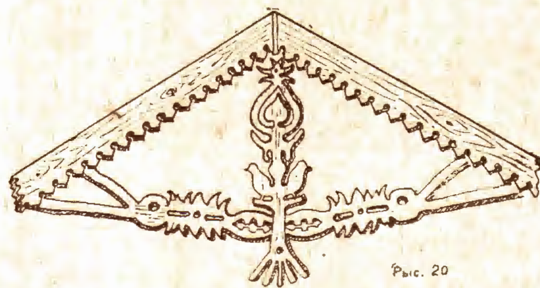

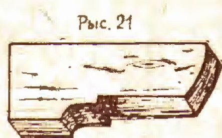
Заканчэнне вятровак Паўла Гусакова з вёскі Сацы, Гайнаўскага павета.

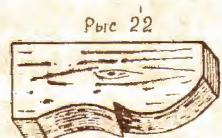

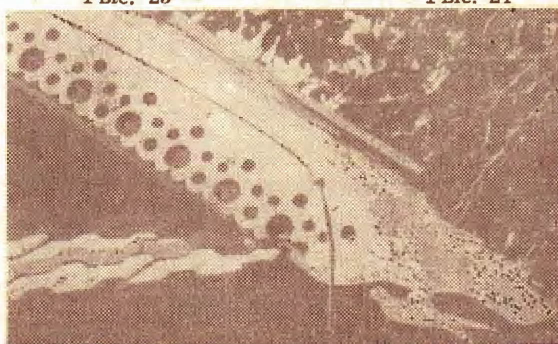
Рыс. 23 Рыс. 24

Ніжнія канцы вятровак маюць самыя разнародныя заканчэнні — фігуркі птушак, конікаў, геаметрычныя фігуркі, кветкі і г.д. (гл. фотаздымкі заканчэнняў вятровак М. Харытанюка, П. Гусакова і рыс. 17—В. Баўтручука з Плюціч, рыс. 18 — М. Андрэюка з Паўлаў).

Верхняе заканчэнне вятровак упрыгожанняў не мае. Але ў Бельскім павеце пад іх стыкі часам памяшчаецца крыжавіна, да якой прымацоўваецца шырокая ліштва. Ліштва гэтая прадстаўляе складаную разьбу з завітушак, лісця, змеяў, птушак, геаметрычных фігур і г.д. (гл. рыс. 19 — шчыт В. Краснадэмбскага з Стральцоў і 20 — С. Анаціка з Аўгустова).

Упрыгожаныя падстрэшнікі сустракаюцца на тэрыторыі паўднёвага ўсходу Беласточчыны даволі рэдка таму, што выкананне арнаментавых ліштваў надта працахлоннае. Выступаюць яны на хатах багацейшых сялян, якія маглі дадаткова заплаціць цеслям за выкананне гэтых падстрэшнікаў, або на хатах саміх майстроў. Ліштвы падстрэшнікаў маюць найчасцей такія ж узоры разьбы, што і вятроўкі шчыта і таксама амаль ніколі не малююцца рознаколернымі фарбамі. Замацоўваюцца яны паралельна па дзве на сярэдзіне і на канцы бальки (ніколі аднак не прыбіваюцца непасрэдна да сцяны). Першая ад сцяны ліштва — шырэйшая на 5—10 см, і таму выкананыя на ёй узоры разьбы добра відаць здалёк.

У тых выпадках, калі падстрэшнікі адсутнічаюць, упрыгожваюцца канцы балькоў. Найбольш характэрныя ўзоры паказваюцца на рыс. 21—24 (па чарзе хаты: Івана Якаўчука, — Рыбалы, Язэпа Матысевіча — Міневічы, Кастуся Александрука — Пухлы і Рыгора Іванюка — Жыўкова).

Заканчэнне вятровак Мікалая Харытанюка з вёскі Паўлы, Бельскага павета.

У. Юзвюк

ЦІКАВАЯ КНІЖКА

У Мінску выйшла з друку кніжка Сцяпана Александровіча «Гісторыя і сучаснасць»*), якая мае яшчэ падзагаловак «Літаратурна-крытычныя артыкулы». Уласна кажучы, кніжка гэта з'яўляецца манаграфіяй аб гісторыі беларускага друкаванага слова і яго стваральнікаў.

Палову кніжкі складаюць біяграфіі вядомых пісьменнікаў Якуба Коласа, Змітра Жылуновіча, Кузьмы Чорнага, Яна Райніса, Францішка Багушэвіча. Другую палову складаюць плёны пошукаў аўтара ў архівах.

Характэрная з'ява пры тым — гэта тое, што аўтар кніжкі ў кожную тэму, якую б ні закрануў, уносіць нешта новае, дагэтуль зусім невядомае, або забытае. У архівах С. Александровіч дашукаўся даслоўна сенсацыйных навін. Нічога дзіўнага, што заглядаючы ў пасобныя папкі, аўтар хваляваўся: ён датыкаўся да старонак, якіх не кранала рука гісторыка на працягу дзесяткаў год.

Пад дотыкам аўтара кніжкі старонкі гісторыі ажывалі.

Да біяграфіі Змітра Жылуновіча (вядомай дзякуючы яго ўласным творам) аўтар унёс невядомыя дагэтуль факты, якія маюць, аднак шырэйшае значэнне; напрыклад, аб дзейнасці так званага Белнацкому (Беларускі нацыянальны камісарыят пры Народным Камісарыяце па справах нацыянальнасцей), які ўзнік па дэкрэту Леніна з 31 студзеня 1918 г. Не менш сенсацыйнай для нас таксама навіной з'яўляецца факт, што «Дзянніца», якую рэдагаваў Змітр Жылуновіч у Пецярбургу ў 1916 годзе, стала пасля першай беларускай савецкай газетай у Маскве, выдаванай як орган Белнацкому і Маскоўскай беларускай секцыі Расійскай камуністычнай партыі (бальшавікоў). «Гутарка з У. Леніным» — гэта загаловак інтэрв'ю з 26 ліпеня 1918 г., праведзенага карэспандэнтам «Дзянніцы». Гэтае інтэрв'ю аўтар прыводзіць поўнасцю.

Два апошнія раздзелы кніжкі прысвечаны першым беларускім выданням (XIX ст.), а таксама першым сучасным друкаваным газетам. Аўтар трымаў у руках архіў «Нашай Нівы», беларускай выдавецкай суполкі «Загляне сонца і ў наша аконца» і інш. Архівы гэтыя не захаваліся ў такім стане, каб у выніку іх апрацавання атрымаўся поўны вобраз тагачаснай дзейнасці. Але ж гэта толькі пачатак! Як на пачатак, многа, вельмі многа цікавых фактаў вылавіў аўтар для нас з гісторыі беларускага друкаванага слова.

Побач з фактычным матэрыялам, які насоўвае на першыя роздумы (фінансавыя справаздачы, лісты ў рэдакцыю, адрасы абанентаў, даносы ахранкі, судовыя справы, тое-сёе аб актывістах НН, рассеяных па ўсёй Беларусі, усёй Расіі і ўсім свеце), мы даведваемся аб многіх цікавых дробязях. Напрыклад, што першым памяшканнем выдавецкай суполкі «Загляне...» была кватэра Браніслава Эпімах-Шыпілы ў Пецярбургу. Або што «Наша доля» не была закрыта перад выхадам у свет «Нашай Нівы», але існавала далей як газета «канкурэнцыйная» (толькі далейшыя даследаванні могуць пасведчыць, ці чужамоўе тут на месцы).

Варта яшчэ дадаць, што ў біяграфічных матэрыялах (Я. Коласа, З. Жылуновіча) ёсць цікавыя факты аб іх супрацоўніцтве з «Нашай Нівай» і першымі беларускімі выдавецтвамі. Яны ўдакладняюць так званыя «сухія факты», знойдзеныя ў архівах.

Варта яшчэ адзначыць, што аўтар не абмежаваўся савецкімі архівамі. Ён наведаў Польшчу і выкарыстаў польскія архівы (асабліва да артыкула «Публіцыстыка Францішка Багушэвіча»).

Усе, каго цікавіць гісторыя беларускага народа, з прыемнасцю пазнаёмяцца з плёнам доўгай, крапатлівай і вельмі каштоўнай працы Сцяпана Александровіча.

Ал. Бергман

*) Сцяпан Александровіч, Гісторыя і сучаснасць, выд-ва «Беларусь», Мінск 1968, ст. 256.

«ІДУ» І «СВЯТАЯ СТУДНЯ» — Я. ЧЫКВІНА

ГП БГКТ выдала два зборнікі паэзіі малога, т.зв. «кішанковага» фармату. Гэта зб. зб. «Іду» і «Святая студня», дзе сабраны вершы Яна Чыквіна.

Змест першага зборніка прыносіць вершы з двух цыклаў: «А дом наш недзе...» і «Вобраз твой нясу». Змест другога: «Паверыўшы ў паэзіі крыло» і 15 санетаў «Святая студня».

Прыемныя і цікавыя вокладкі выканаў мастак-графік «Нівы» С. Рыбі. Цана — 8 зл. і 6 зл. Тыраж па 2 тысячы экземпляраў кожны.

Зборнік можна купіць у ГП БГКТ (Białystok, ul. Warszawska 11) і ў аддзелах таварыства.

Савецкія чытачы, якія хацелі б набыць зборнікі, павінны даслаць у ГП БГКТ любую беларускую кніжку на суму 1 руб. 40 кап. за абодва зборнікі разам. (вл)

Набор у беларускія ліцэі

У беларускіх ліцэях у Бельску і Гайнаўцы ідзе набор вучняў. А вось што трэба зрабіць, каб паступіць у гэтыя ліцэі.

Трэба зложыць: 1) заяву (паданне), 2) аўтабіяграфію (жыцёрыс), 3) метрыку нараджэння, 4) пасведчанне школы аб тым, што з'яўляешся вучнем 8-га класа, 5) пасведчанне аб здароўі (з найбліжэйшага пункта аховы здароўя), 6) два здымкі.

Будуць экзамены па:

1) польскай мове
2) беларускай мове
3) матэматыцы.

Тыя школьнікі, якія не вывучалі беларускую мову ў пачатковай школе, будуць экзамены здаваць толькі па польскай мове і матэматыцы. Беларускую мову будуць здаваць у снежні пасля падрыхтоўчага курса.

Выдатнікі, гэта значыць тыя, якія маюць ацэнкі ў пасведчанні на выдатна і добра (5 і 4), могуць быць прыняты без уступных экзаменаў.

Ёсць магчымасць атрымаць стыпендыю, а ў бельскім ліцэі нават інтэрнат. Набор вучняў у ліцэі будзе працягвацца да 20 чэрвеня.

Падаем адрасы ліцэяў.

Liceum Ogólnokształcące z białoruskim językiem nauczania w Bielsku Podlaskim, ulica Kopernika 4.

Liceum Ogólnokształcące z białoruskim językiem nauczania w Hajnówce, ul. Wyzwolenia 5.

(Працяг са стар. 1.)

шла з яго сцен звыш 3200 выпускнікоў. Напэўна, і іх заслуга ў тым, што лямпачкі на карце сакратара абкома гараць такімі прыгожымі колерамі. І сам інстытут пашырыў свае сцены. Учора наведалі мы яго, сустракаліся з вучонымі, гаварылі са студэнтамі, глядзелі аўдыторыі і кабінеты. Сапраўдны камбінат навукі. Усе ўмовы для творчай працы. Як запэўніваў нас рэктар, другі так забяспечаны сельскагаспадарчы вуз цяжка знайсці ў Савецкім Саюзе. Веру, бо быў я тут 14 год таму назад і бачу каласальную розніцу.

Лікі скажуць найбольш

Наступнае выступленне набліжае нас да не менш істотнага пытання: **«Карэнныя змены ў рабочым класе заходніх вобласцей Беларусі за гады Савецкай улады».** Яны адбываліся разам са зменамі эканамічнага жыцця. Аб тэмпах яго я ўжо пісаў у сваіх справаздачах з папярэдніх паездак. Сёння прыгадаю найбольш істотныя факты. Да савецкай улады Гродзеншчына не мела вялікіх прамысловых прадпрыемстваў. Цяпер пераўтварылася ў край з высокаразвітай прамысловасцю. Разам з развіццём прамысловасці, якая існавала раней, гіганцкімі тэмпамі развіваюцца новыя галіны: машынабудаванне, хімічная, электратэхнічная і інш. Напрыклад, за гады савецкай улады прадукцыя машынабудавання ўзрасла амаль у 200 разоў.

У традыцыйнай прамысловасці таксама вялікія змены. У абутковай фабрыцы «Нёман» працуе рабочых больш, чым у 1938 г. працавала ва ўсёй прамысловасці Гродна. За гады савецкай улады выпуск прадукцыі лёгкай прамысловасці (да вайны тут іншай прамысловасці не было) павялічыўся на Гродзеншчыне ў 27 разоў. Якасць? Учора былі мы на фабрыцы мастацкіх вырабаў, якая спецыялізуецца ў вытворчасці верхняга жаночага адзення. Жартавалі: добра, што прыехалі без жонак. 1200 штук цудоўных (з далікатнай, стылізаванай на народных матывах вышыўкай) жаночых касцюмаў,

Наша дэлегацыя ў размове з перадавымі работніцамі гродзенскай фабрыкі мастацкіх вырабаў. У сярэдзіне сакратар ВК ПАРП В. Мікульскі.

ПУШЧА, СНЕГ І ЛЮДЗІ

«Адсыпаць толькі снег ад пня».

«Працёртая» дарога ў пушчу.

Пушча і яе людзі.

«Спяшаемся, пакуль ёсць дарога»...

Пра зіму, цяжкую зіму, якую перасталі нават называць зімой стагоддзя, гаворыцца і пішацца многа. Пішацца многа можа не толькі для таго, каб інфармаваць аб вялікай колькасці снегу і звязанымі з гэтым цяжкасцямі, але і для таго, каб у будучыні навучаныя адной зімой людзі маглі лепш змагацца з наступнымі неспадзянкамі надвор'я.

Рэпарцёры наведалі **лясніцтва Суха** ў Белавежскай пушчы. Момант сонечнай пагоды дазволіў выбрацца ў пушчу да працуючых тут людзей. Па дарозе сустракаем першыя запрэжаныя санкі, пры дапамозе якіх «людзі лесу» вывозяць зрэзаныя калоды.

— Толькі што пракінулі дарогу, — гавораць сустрэтыя фурманы. — Спяшаемся, пакуль пагода.

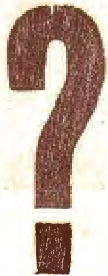
А вось і паляна, дзе адбываецца выруб лесу. Два чалавека працуюць каля елкі. Яшчэ толькі адкінуць снег ад пня, і высокая елка паваліцца на зямлю. Але гэта праца не канчатковая. Каб зрэзаць адно дрэва, трэба перш за ўсё пракінуць дарогу, каб дайсці да дрэва. А трэба напомніць, што тут, у лесе людзі змагаліся ўручную са снегам, якога было тут вышэй пояса. Мала таго, што трэба было пракапаць дарогу да зрэзанага дрэва, але трэба было пракапаць і так званыя тунелі (дарогі) бяспекі, якімі рабочыя маглі б уцякаць, калі зрэзанае дрэва паваліцца ў непрадбачаны бок. Уцякаць па снезе было абсалютна немагчыма.

Такіх цяжкіх умоў працы ў лесе не памятаюць нават найстарэйшыя ляснікі. Дык нічога дзіўнага, што лесарубы мусілі ўлажыць на 50% працы больш, як у нармальных умовах, каб выканаць заданне.

А. К.

Фота Цаф — Сянько

ШТО З ПІЛЬСНЕВЫМІ ПЛІТАМІ

Купля пільсневых плітаў на рамонт хаты належыць да ліку так званых вар'яцкіх спраў. Кожны па-свойму бярэцца за гэту справу: хто едзе на досвітку ў ПЗГС і там тырчыць на снезе ды марозе да вечара ў надзеі, што дойдзе яго чарга куплі; хто дамаўляецца з шафёрам, які працуе на складзе з тымі плітамі, каб купіў яму (вядома, за адпаведнай узнагародаю); а хто проста дае кладаўшчыку ў «лапу» сто—дзвесце злотых, каб купіў тых плітаў пільснёвых па-за чаргою. Кладаўшчык бярэ не чырванеючы, шафёр таксама. Яны памагаюць гаспадару купіць пліты... Сам гаспадар да іх, значыць, да плітаў не дступіцца. Замнога ахвотных, а замала плітаў. Асабліва, цвёрдых, трохміліметравых, па пятнаццаць злотых з грашамі за адзін квадратны метр.

Так стаяць справы ў ПЗГС-ах, значыць у павятовых мястэчках.

А як у Беластоку? Нібы крыху лепш, бо ж ваяводскі горад, і транспарт не такі засморканы, аднак розніца невялікая. Дастаць тут цвёрдых плітаў трохміліметравай таўшчыні, — бо на такія найбольшы попыт, — гэта цэлая праблема. Трэба нервавацца, трэба круціцца бы вуж, трэба хаборыць і хаборыць! Хабары заўсёды там, дзе недахоп, як гарэлка — дзе нястача. Не збіраюся я тут выкаранць хабарніцтва, бо гэта немагчымае, калі чагосьці замала ўсім, але хачу звярнуць увагу на магчымасці абмежавання хабарніцтва і балагану перад усім. Менавіта: трэба завесці спіскі, чарговыя спіскі гаспадароў, што патрабуюць плітаў, і паводле тых спісаў прадаваць, па чарзе, па справядлівасці. (А то, хто першы дабяжыць, той лепшы, хто хітрэйшы даць больш хабару, той купіць плітаў, хто верыць у справядлівасць магазіншчыкаў, той ніколі нічога не дачакаецца, нічога не купіць. Такая прырода гэтых спраў).

Так у Саколцы, так у Беластоку, так у Бельску. (ся)

«Уладзімір Ленін»

ПАСЛЯ МЯСЦОВЫХ І ПАВЯТОВЫХ АГЛЯДАЎ

У чытальніцкім конкурсе — турніры «Уладзімір Ленін» на Беласточчыне прыняло ўдзел 42 тыс. 900 чалавек. Яны прачыталі разам 71 тысячу экз. кніжак пра Леніна. Самай папулярнай аказалася кніжка Д. Рыда «Дзесяць дзён, якія ўскалыхнулі свет».

Мясцовыя агляды, гэта значыць, у вёсках, фабрыках, установах і школах, праходзілі да 20 сакавіка. Былі найбольш масавым культурным мерапрыемствам апошніх год. Усе выступленні былі адкрытымі, і людзі прыходзілі на іх як гледачы — 75 тысяч асоб слухала пытанні і адказы пра Леніна. Сярод 42 тыс. удзельнікаў было больш жанчын — 23 тыс., менш мужчын — 19 тыс. Найбольш было маладых да 19 год, аж 27 тыс. Удзельнікаў ад 20 да 29 год ужо значна менш — 9 тыс. 800. Разам з узростам змяншалася і колькасць удзельнікаў. Такіх, пасля 50-ці, было 768 асоб. Найбольш удзельнікаў меў горад Беласток. У паветах найбольш змабілізаваў Беластоцкі павет, які амаль дагнаў горад — 6 тыс. 830 асоб. Параўнайце гэты лік з лікам удзельнікаў у Гайнаўскім павеце — 760 асоб.

Да павятовых аглядаў прыступіла 1230 асоб. З кожнага павета па 2 асобы будуць удзельнічаць у ваяводскім аглядзе, які адбудзецца 11—12 красавіка ў Беластоку.

Паводле масавасці турніру Беласточчына (паводле неафіцыйных дадзеных) займае першае месца ў краіне. На Беласточчыне была вельмі шырокая і актыўная дапамога турніру з боку камітэтаў партыі і бібліятэк.

Узровень ведаў удзельнікаў турніру дырэктар ваяводскай публічнай бібліятэкі ў Беластоку С. Асановіч ацэньвае даволі высока.

(вл)

фальклор

МАЛАДЫ ХЛОПЕЦ, Я ЦЯБЕ ЗНАЮ . . .

Малады хлопец, я цябе даўно знаю,
Ты мяне любіш, а я пасагу не маю,
Ты мяне любіш, ты мяне хочаш браці,
А я не маю табе пасагу даці.

Не бойся, дзяўчына, не бойся, нябога,
Не будзе табе за твой пасаг нічога.
Не дожэнеш ты, дожэне твоя маці:
«Ой, было яе без пасагу не браці».

Не дожэнеш ты, дожэне сестра пышна,
Ой, чаго да нас без пасажэньку прышла.
Чужыя невесты гоняць волы з аборы,
А мая нявестка спіць у новай каморы.

Ой, спі, нявестко, бадай ты не ўстала,
За тое быдла, што ад бацькі нагнала,
Нявестка устала з пасцелі, схвацілась
І без вады слёзкамі ўмылась.

І без вадзіцы слёзкамі ўмылась,
І без ручніка ручкамі ўцерлась,
А што, мой мілы, я табе не казала,
Ужо твая маці мне пасагам догнала.

А Ў МЕСЯЦЫ, У ЮНІ

А ў месяцы, у юні выпала пароша,
А дзед бабцю палюбіў, бо была хароша,
Узяў дзед бабцю за ручэньку
І павёў у святлічэньку.

Праважае стару бабцю так, як маладзіцу,
Узяў дзед бабцю за ручэньку
Стаў пільна дзівіцца,
Паглядзеў дзед бабцы ў зубы —
Бабця не гадзіцца!

Узяў дзед бабцю за ручэньку
І павёў да броду,
Звёўшы бабцю на масток,
Спіхнуў бабцю ў воду.

Стала бабця бульботаці,
А дзед зверху кіём,
Яшчэ бабця бульботала,
Пакуль не прапала.

Як вярнуўся дзед дахаты,
І ў далоні плешчэ,
Калі буду жыў здароў —
Ажанюся ешчэ.

Ад Дамінікі Івацік з Ахрымаў, Гайнаўскага павета, запісаў Янка Цялушэцкі.

сукенак і блузак выпускае фабрыка ў суткі. Значная частка прадукцыі ідзе на экспарт.

Не меншае ўражанне зрабіла на нас і Гродзенская тытунёвая фабрыка. Старэйшым чытачам яна нагадае «Гродзенскую махорку». Гэта традыцыйная марка нейкім чынам адбівалася і на нашым уяўленні аб гэтай фабрыцы, пакуль мы яе не наведалі.

Змяніліся традыцыі. Пасля мадэрнізацыі фабрыка выпускае звыш 20 марак папяросаў. З іх 13 сусветнага ўзроўню. Знаходзіцца ў першай пяцёрцы табачных фабрык СССР.

ПА СУСЕДСКУ МЫ ЖЫВЕМ

Але адложым нашыя разважанні да іншай нагоды. На трыбуне сакратар ВК ПАРП, **Вітальд Мікульскі**. Гаворыць аб ажыццяўленні ленінскай нацыянальнай палітыкі ў перыяд пабудовы сацыялізма ў Польшчы: асвятляе становішча нашай партыі ў гэтай галіне, падкрэслівае інтэрнацыянальны характар ленінскіх ідэй, шырока спыняецца на адносінах ПАРП да нацыянальных меншасцей. Беларускае таварыства займае ў выступленні сакратара ганаровае месца. Зал слухае з вялікай увагай і ўзнагароджвае прамоўцу сардэчнымі апладысментамі.

З сардэчнасцю і з цікавасцю да нашага ваяводства сустракаемся тут на кожным кроку. І нічога дзіўнага, тут у нас многа знаёмых, а ў нашых знаёмых ёсць знаёмыя на Беласточчыне. Частыя прыгранічныя кантакты стварылі зусім новую платформу ў міжнародных сувязях: без дыпламатычных тонкасцей, больш жывую, натуральную, жыццёвую.

Вось і цяпер, яшчэ ідзе канферэнцыя, а нашы гасцінныя гаспадары вязуць нас выступаць перад куды большай аўдыторыяй: у тэлестудыю.

Не святыя гаршкі лепяць, хоць і хвалюемся, але дваццаць дзве мінуты, якія нам трэба правесці ў асляпляючым бляску пражэктараў, выносім мужна.

Працавітай была паездка. Нам дала яна шмат новых уражанняў і пашырыла нашы ўяўленні аб суседзях з-за мяжы. Калі і мы патрапілі перадаць ім нешта новае з нашага жыцця, дык можам лічыць, што была яна ўдачнай, такой, якая і павінна быць, калі сябар наведвае добрага сябра.

Г. Валкавыцкі

фота **Я. Краўчанка**

ДЫСЕРТАЦЫЯ МАЁРА ВІХОРА

У 1967 годзе мы друкавалі повесць аб подзвігах савецкага разведчыка, які дзейнічаў у глыбокім тыле. Повесць называлася «Маёр Віхор». Гэта

Я. С. Беразняк — маёр Віхор.

быў хвалюючы расказ аб тым, як у гады мінулай вайны група адважных выратавала ад разбурэння фашыстамі Кракаў. Повесць заканчваецца боем маёра Віхора з немцамі. Цяжка паранены, ён б'ецца да канца. З заканчэння можна было зрабіць вывад, што адважны маёр загінуў.

З прыемнасцю паведамляем нашым чытачам, што маёр Віхор жыве і працуе ў Кіеве. Сапраўднае яго імя Яўгеній Сцяпанавіч Беразняк. Ён педагог, працуе ў Міністэрстве асветы Украінскай ССР, заслужаны настаўнік рэспублікі. Яўгеній Сцяпанавіч паспяхова абараніў кандыдацкую дысертацыю ў Кіеўскім дзяржаўным універсітэце імя Т. Шаўчэнкі.

Як паведамляе «Вячэрні Кіеў», Я. С. Беразняк атрымлівае шмат лістоў. Пішуць яму рабочыя і школьнікі, ветэраны Айчыннай вайны і камсамольцы. Часта пішуць легендарнаму Віхору і польскія таварышы.

ЛЕКАР ПРЫРОДА

У медыцыне ўжываюць ліставыя пупышкі бяроз. Збіраюць іх ранняй вясной, калі яны набрынялі, але яшчэ не распусціліся. Сушаць іх у памяшканні, якое добра праветрываецца, пры тэмпературы 25—30 градусаў. Пупышкі і лісты бяроз утрымліваюць у сабе флаваніды, смалу, сапаніны, вітамін С, эфірнае масла, у састаў якога ўваходзяць бетулен, бетулол і бетуленавая кіслата.

Бярозавыя пупышкі ўжываюць як жоўцегонны і мачагонны сродак.

У народнай медыцыне спрадвеку бярозу лічаць лепшым сродкам ад многіх хвароб. Настойкай пупышак на гарэлцы лечаць раны і захворванні скуры, п'юць яе пры хваробах горла. Свежымі лістамі абкладаюць спіну пры радыкуліце. Верхнюю плеўку бярозы прыкладаюць да нарываў, яна добра выцягвае гной.

КУТОК ГАСПАДЫНІ. ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

ХРЭН

Хрэн — шматгадовая расліна, агульнавядомая перш за ўсё як вострая прыправа да мяса, вяндліны, рыбы. Хрэн добра ачышчае жалудак. Без хрэна не бывае Вялікадня. Пачуўшы яго пах, мы адразу трапляем у святочны настрой.

Таму прапаную не купляць гатовага хрэну ў слоіках; зрабіце яго лепш самі.

Розныя людзі па-рознаму падрыхтоўваюць яго. Ну, вядома, што хрэн адразу трэба памыць (калі ён не зусім свежы, падсохлы, трэба яго крыху памачыць у халоднай вадзе), аскрабсці і сцерці на тарцы, на якой мы звычайна трэм бульбу. Трэба рабіць гэта недалёка ад акна, або на паветры, каб хрэн не еў у вочы.

Хрэн, падрыхтаваны для даўжэйшага ўжытку, пераховўваюць у закрытым посудзе, каб не выдыхаўся.

Найбольш просты спосаб падрыхтоўкі хрэна (распаўсюджаны асабліва ў нашых рэстаранах), гэта **хрэн з воцатам.**

Сцерты хрэн трэба пасаліць па смаку, дадаць цукру і заліць слабым воцатам (разведзеным напалову з вадой), так каб воцат пакрываў хрэн.

На Беларусі, напрыклад, найбольш вядомы **хрэн, запраўлены сырым бураком** (малым бурачком на вялікую колькасць хрэна) або бурачаным сокам. У хрэн дадаюць соль, цукар, невялікую колькасць воцату і сыры бурачок, сцерты на бульбяной тарцы, або толькі сок, выціснуты з яго. Хрэн тады мае вельмі прыгожы колер, ён вельмі моцны.

У Польшчы аднак больш шырока ўжываецца так званая **цвікла** (салат з буракоў з хрэнам) — неабіраныя буракі зварыць, зняць скурку і сцерці на тарцы (для буракоў) і спалучыць іх з сцёртым хрэнам, дадаючы па смаку солі, цукру, воцату, а таксама крыху кмену і паўшклянкі кіпячонай вады (на 1 кг буракоў 100 г — 2 палачкі хрэну). Салат трэба выкладаць у слоік і ўбіць буракі так, каб былі прыкрыты вадкасцю.

Або **хрэн са смятанай.** Да сцертага на тарцы хрэна (3 палачкі) дадаем солі, цукру і воцату — па смаку, плюс паўшклянкі кіслай смятаны. Хрэн са смятанай прызначаецца не для перахоўвання, а да аднаразовага ўжытку.

Вельмі смачны **хрэн са смятанай і яечкамі.** Зваранныя яечкі трэба пасячы і расцерці са смятанай. Змяшаць з хрэнам. Дадаць цукру, солі і воцату. На 3—4 палачкі хрэну бярэм паўшклянкі смятаны і 2 яечкі.

Гаспадыня

МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

ЛЕГЕНДА СЕН-МАРТЭН

На ўсход ад Пуэрта-Рыка і Віргінскіх астравоў знаходзіцца невялікі астравок Сен-Мартэн, якім валодаюць цэлыя дзве еўрапейскія дзяржавы: Францыя і Галандыя.

Існуе легенда, згодна з якой раздзел вострава, які адкрыты ў XVII стагоддзі адначасова французскімі і галандскімі маракамі, быў ажыццёўлен наступным чынам. Маракі выдзелілі па аднаму чалавеку, якія павінны былі адначасова выйсці з аднаго і таго ж месца і адправіцца ў дарогу ў розныя бакі. Колькі кожны з іх зможа абысці, столькі зямлі будзе належаць яго радзіме.

Француз аказаўся быццам лепшым хадаком, таму цяпер французская частка вострава большая, чым галандская. А галандзец, у сваю чаргу, аказаўся лепшым гаспадаром, бо ён абышоў тую частку вострава, дзе знаходзяцца запасы каменнай солі.

ЦІ ВЕДАЕЦЕ, ШТО...

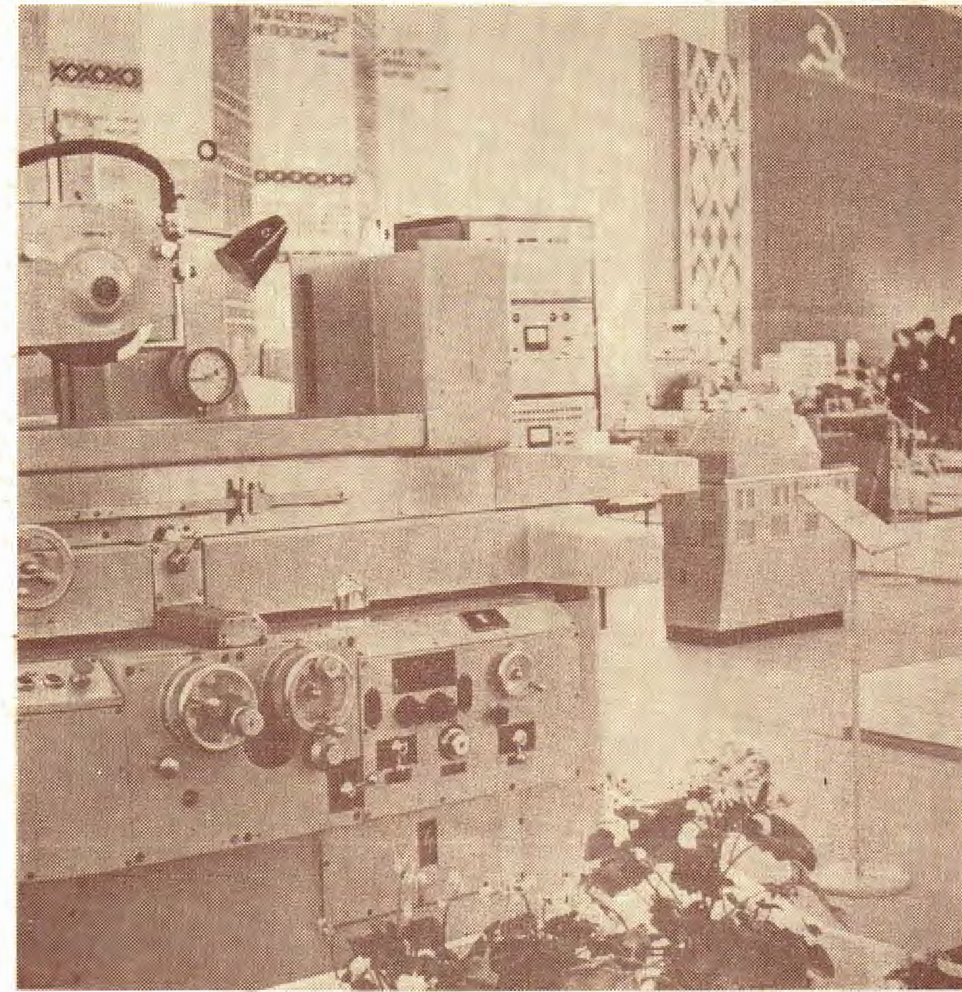
...самы незвычайны прыжок зрабіла францужанка Андрэ Аадэр. Яна скокнула з Брэсцкага моста вышынёй 52,4 м. Скорасць пры падзенні склала 112 км/гадз.

...самая вялікая скорасць, з якой прымаецца азбука Морзе, — 17 знакаў у секунду. Гэты рэкорд устаноўлен у 1939 годзе амерыканцам Макэлроем.

...на вёслах Атлантычны акіян пераплылі толькі два чалавекі. Яны прайшлі 4.948 км за 55 дзён, маючы ў запасе 5 пар вёслаў.

...у Музеі Цюрыха дэманструецца самы даўні кавалак хлеба? Лічаць, што гэты хлеб быў выпечаны яшчэ ў каменным веку — 6 тысяч гадоў таму назад. Знойдзен ён быў археолагамі ў глеі пасля асушэння возера.

...Вераб'і былі завезены ў Амерыку з Англіі толькі ў 60-х гадах XIX стагоддзя?

ПА ЛЕНІНСКІМ ШЛЯХУ

Ленін гаварыў, што адзінай матэрыяльнай асновай сацыялізма можа быць буйная прамысловасць, створаная па апошнім слове навукі і тэхнікі, здольная рэарганізаваць і земляробства. Выконваючы гэты ленінскі запавет, працоўныя Беларусі стварылі за гады савецкай улады магутнае сучаснае машынабудаўніцтва. На здымку: станок павышанай дакладнасці вытворчасці Аршанскага завода «Чырвоны змагар».

Чвэрць стагоддзя назад

На трэці дзень мы выбралі зручную мясціну для назірання за падыходам да штабеля з боку вёскі Міншэнвальдэ: разведчыку асцярожнасць ніколі не лішняя. Чакаць прыйшлося ўвесь дзень. Таму мы старанна замаскіраваліся. Добра, што ў гэтыя дні якраз было ціха, нас ніхто не трывожыў. Гэта наводзіла на думку, што радыёстанцыі «Джэка» недзе далёка або не выходзяць на сувязь з Масквой. Інакш бы іх засякалі пеленгатары, і вяліся б аблавы, прачэскі лесу. Мы чакалі ўбачыць дваіх. Але незадоўга да ўмоўленага часу ўбачылі траіх. Калі яны мінулі нас, мы прыслухаліся, ці не ідзе яшчэ хто-небудзь за імі. Але было ціха. Мы падняліся, і, разышоўшыся, дагналі гэтых траіх. Шыллята пазналі адразу, таму не сталі таіцца.

— Гэта мой сын Ота, — узяўшы пад руку высокага, стройнага хлопца з гонарам сказаў бацька. — Глядзіце, які вымахаў! Не думаў ніколі, што ў маёй сям'і можа быць эсэсавец... — з горыччу ўсміхнуўся Шыллят. — А гэта Эрнст Райчук.

Стары чалавек, на доўгіх нагах, з завостраным унізе тварам, глыбока пасаджанымі жывымі вачамі, няўклюдна рушыў да нас.

— Райчук. Эрнст Райчук, — прадставіўся ён.

— Вам ад «мутэр», — падаючы клунак, сказаў Шыллят. — Тут шарсцяная коўдра і дзве пары цёплых шкарпэтак. Яна вельмі хвалюецца, каб вы не прастудзіліся. Зямлю прымарожвае. «Мутэр» прасіла, каб я зняў у вас меркі — хоча пашыць суконныя пантофлі на лямцы. У зямлянцы ў іх будзе мякка і цёпла. Ногі адпачнуць. А тут — яда, — кончыў ён, перадаючы з рук Ота вялікі скрутак.

— За ўсё — вялікі дзякуй. Пантофлі шыць няварта, — выказалі мы адзіную думку з Генкам. — Гэта тут лішняе...

Доўга цягнулася наша гутарка. Між намі ўсталяваўся поўны давер. Пайшлі чуткі, што будуць эвакуіраваць мірнае насельніцтва ўглыб Германіі. Шыллят і Райчук загаварылі аб тым, што яны хочуць пазбегнуць эвакуацыі, каб сустрэць тут Чырвоную Армію. Яны падумалі аб тым, каб выкапаць у лесе зямлянку, назапасіць ежы і схавацца ў ёй з сям'ёй, як толькі будзе выдадзены загад аб эвакуацыі.

— А як твае справы, Ота? — звярнуўся я да сына Шыллята.

— Са мной ужо ўсё вырашана. На днях забіраюць у маршавую роту, — засмучана адказаў ён. — Калі пашлюць на перадавую, буду шукаць магчымасці, каб перайсці да рускіх...

— Мы ўсе так рашылі, — пацвердзіў Шыллят — старэйшы. — Дарагі таварыш, ці не мог бы ты напісаць Ота даверанае пісьмо да вашага камандавання. Няхай абыдуцца з ім, як са звычайным палонным, а не як з эсэсаўцам? Я ўжо гаварыў вам, што яго прызываюць у войскі СС...

— Я рады выпадку зрабіць для вас нешта добрае. Давайце падыдзем да нашай зямлянкі.

— Не трэба пакуль. Вы падрыхтуйце. Мы з Ота абавязкова прыйдзем яшчэ развітацца з вамі. Тады і забяром.

— Камуністы павінны памагаць адзін аднаму — у гэтым наша сіла, — расчулена сказаў Райчук, і колькі добрых хвалюючых пачуццяў ускалыхнула ў той час гэта зусім не новая, так многа раз чутая думка.

— Вазьміце. Тут звесткі аб Курляндыі — ад маёра, — падаў на развітанне Шыллят невялічкі канверт з тоўстай паперы, перацягнуты ўздоўж і ўпоперак гумкай.

У канверце былі звесткі аб дывізіі, у якой служыў маёр. Але яны былі ўстарэлыя, месячнай даўнасці. Мы рашылі, што яны ўжо страцілі сваю каштоўнасць.

Нарэшце мы сустрэліся з Аляксеем Лазавым і Іванам Громавым. Яны былі заклапочаны.

— У лагеры ходзяць чуткі, што нас збіраюцца перавесці адсюль углыб Германіі, — паведаміў Аляксей. — Усе хвалююцца: невядома, што з намі там зробяць. Мо кінуць у душагубку...

— Што ж думаюць рабіць нашы людзі? — пытаюся.

— У кожнага свае планы. Некаторыя разлічваюць на ўцёкі па дарозе. Але ж вось-вось ляжа снег — куды дзенешся? Тут, у Прусіі, доўга не пратрымаешся. Ды яшчэ без зброі. Лінію фронту таксама нялёгка перайсці, — расцягваючы словы гаварыў Іван.

— Вас двух мы можам узяць у нашу групу.

— Праўда! Вось дзякуй. А то мы самі хацелі прасіцца, але сумняваліся, што гэта магчыма: разведчыкаў жа падбіраюць там, — Аляксей кіўнуў на Усход, — правераных людзей, а не з палонных.

— Цяпер застанецеся ці потым прыйдзеце? — спытаў Генка.

— Не, цяпер нельга. Трэба папярэдзіць сяброў. Нешта трэба зрабіць, каб ім за нас не прыйшлося разлічвацца галовамі. Ды і рэчавыя мяшкі трэба прыхапіць — там сякія-такія апранахі, крыху сухароў.

— Хадзем — пакажам, дзе нас шукаць. Назначаць час сустрэчы няварта. Выбірайце зручны выпадак для пераходу.

Мы павялі Громава і Лазавога да сваёй зямлянкі. Я ніяк не мог папярэдзіць Генку, каб не прагаварыўся, дзе наша зямлянка. Спыніліся крокаў за пятнаццаць ад яе.

— Стукніце па гэтым ствале, — паказаў я на высачэзную стромкую сасну. — Тры разы палкай з роўнымі інтэрваламі. Толькі не моцна. Мы вас пачуем.

Праз два дні пасля гэтай сустрэчы мы пачулі, што да зямлянкі набліжаюцца нечыя крокі. І не аднаго чалавека.

ТРЫБУНА чытачоў

АБАВЯЗАЦЕЛЬСТВЫ ГУРТКОЎ ЗМВ

Гурток ЗМВ у Случанцы (ГРН у Гарадку) абавязаўся ў рамах акцыі «Вясна чынаў» працаваць пры ўкладванні тратуарных плітаў у сваёй вёсцы, пры ўпарадкаванні кніжак у бібліятэцы, пры бяленні сцен і дэкараванні іх у святліцы, пры пасадцы лесу ў надлясніцтве Валілы (100 рабочагадзін), а таксама прыме ўдзел пры ўборцы збожжазых культур у ПГР Валілы ў рамах акцыі «Кожны колас на вагу золата».

* ✲ *

Моладзь, згуртаваная ў ЗМВ у Мялешках (таксама ГРН Гарадок) вырашыла прыняць удзел пры будове дарогі (чын на суму 3 тыс. зл.), пры пасадцы дрэвак і ў працах паасобных самотных старых людзей (чын на 5 тыс. зл.), а таксама пры ўборцы збожжа (4 тыс. зл.).

Янка Цялушэцкі

ГАРЦЭРЫ З ГАЙНАЎШЧЫНЫ

На Гайнаўшчыне ўсе гарцэры дапамагаюць звярам перажыць зіму. І так старшагарцэрская дружына імя К. Сварчэўскага пры сельскагаспадарчай школе ў Дубінах зрабіла кармушкі і вядзе падкормку звяроў. У акцыю дапамогі звярам уключыліся гарцэры з Сакоў. Яны дапамаглі ператрываць зіму курапаткам.

* ✲ *

Гарцэры з Старога Корніна арганізавалі карнавальны баль у масках, выступалі з мастацкай часткай, між іншым, ставілі на сцэне «Конскую кніжку» Уладзіміра Паўлючука, здабывалі адзнакі абароннай спраўнасці ЛОК, ачышчалі ад снегу школьны панадворак, а таксама зрабілі насценгазетку «З жыцця і дзейнасці Леніна».

Іван Паднарэўскі

З жыцця ліцэя

НА ОПЕРЫ «ГАЛЬКА»

Бельскі беларускі ліцэй штогод арганізуе экскурсіі, розныя паездкі альбо ў тэатр у Беласток, альбо ў Варшаву. Усё гэта вельмі карысна ўплывае на вучняў, на паглыбленне іх ведаў. 5 сакавіка вучні 11-х класаў разам з настаўнікамі і дырэктарам ездзілі ў тэатр у Беласток на оперу «Галька».

ДЗЕНЬ ЖАНЧЫН

8 сакавіка — Міжнародны дзень жанчын. Пасля пятага ўрока ў суботу ўсе вучні разам з настаўнікамі сабраліся ва ўрачыста ўпрыгожаным калідоры. Адкрываючы ўрачыстасць, вучань III «б» класа Анатоль Федаровіч у некалькіх словах прывітаў сваіх настаўнікаў і сяброўак. Затым нашыя хлопцы ўручылі настаўніцам букеты кветак, а пасля В. Матрук прачытаў даклад, у якім падкрэсліў ролю жанчын у жыцці краіны. Пасля афіцыяльнай часткі адбылася артыстычная частка, якую падрыхтавалі вучні ўсіх класаў.

Вера Ахрымюк
Бельскі беларускі ліцэй

ЛІСТ З НАВАСАД (КАЛЯ ЯЛОЎКІ)

Рэдакцыя наша атрымала ліст з Навасад, што каля Ялоўкі, у якім апісваецца аб жыцці і справах вёскі. Матэрыял гэты варта было б надрукаваць. Але, на жаль, не можам яго апублікаваць, таму што ён падпісаны толькі дзвюма літарамі М. Ц. У «Ніве» друкуюцца артыкулы і інфармацыі, па просьбе аўтараў падпісаныя толькі дзвюма літарамі, або нават псеўданімам, але рэдакцыя павінна ведаць тых аўтараў, ведаць іх адрасы. Ананімаў не друкуем.

Рэдакцыя

Дарагое Сэрцайка!

Жыву на вёсцы. Мне ўжо 14 год. Вучуся ў сёмым класе. У гэтым годзе да нашай школы прыехалі вучні са школы ў суседняй вёсцы. Гэта быў такі супольны кулік вучняў абедзвюх школ. Разам з вучнямі прыехала пару маладых хлопцаў. Між імі быў Пашка, якога я вельмі пакахала. Мне нат здавалася, што і Пашка глядзеў на мяне, што я яму таксама спадабалася. Ён правёў мяне дадому. Цяпер дзяўчаты з мяне смяюцца, і таму я не ведаю, што далей рабіць, далей кахаць Пашку ці пакінуць.

Парай, дарагое Сэрцайка!

Бася з Бельскага павета

Ой, Басю! Басю! Я сама як прачытала тваё пісьмо, у якім так пэўна пішаш «Мне ўжо 14 год, ...далей кахаць, ці пакінуць», рассмяялася. Табе ж, даражэнькая т о л ь к і 14 год. Нічога тады дзіўнага, што сяброўкі твае падсмейваюцца з цябе. Ты ж павінна думаць аб кніжцы, навуцы, працы ў хаце, каб маці было лягчэй, а не аб хлопцах. Трэба мець сяброўак і сяброў, але не думаць і паступаць з пазіцыі дарослага чалавека, бо ты ж школьніца, а не дарослая дзяўчына. Праўда, ужо родзяцца нейкія зацікаўленні, аднак не трэба гэтага ўспрыймаць паважна, яшчэ будзеш мець час на гэта, будуць і пачуцці і расчараванні, будзе і сапраўднае каханне. Пашка, напэўна, лічыў цябе сяброўкай, а ты ўбздурыла сабе каханне. Але нічога. Цяпер, Басю, каб не смяяліся з цябе сяброўкі, выкінь з галавы гэтыя думкі і ўвогуле нічога аб усім гэтым не прыпамінай сяброўкам, ды наогул нікому. Усе забудуць і перастануць смяяцца, а ты возьмешся сур'ёзна за навуку.

Жадаю пяцёрак! **Сэрцайка**

— Геносэ... — пачулася ў цішы.

Мы пазналі голас Шыллята, вылезлі з зямлянкі.

— Пазнаеце, хто прыйшоў са мной? Гляньце вы толькі на яго — апора райха! — у голасе старэйшага Шыллята адчуваўся сарказм.

Ота горка ўхмыляўся. Ён быў апрануты ў чорны мундзір з эмблемай СС у адной пятліцы і чалавечым чэрапам — у другой.

— А на каго цяпер падобны я? — працягваў «партайгеносэ». Ён быў моцна ўсхваляваны. — Мала ім сына, дык яны забралі яшчэ і мяне. Цяпер я, стары дурань, фольксштурман. І гэта ў шэсцьдзесят пяць год! А ў загадзе ж фюрара сказана, што прызываюцца толькі да шасцідзесяці гадоў. Я ім надаваю! Мы з Ота дамовіліся: ён пастараецца як мага хутчэй трапіць у палон. А я? Што рабіць мне? Заўтра раніцай нас абодвух пагоняць: яго — у сваю часць, а мяне з камандай недзе на заліў Курыш Гаф. Цяпер вас будзе наведваць Райчук.

— Шкада, што ён не ведае нашай «паштовай скрынкі», — сказаў я.

— Ён ведае. І Ота ведае. Я ім паказаў. Інакш цяпер нельга.

— Згодзен з вамі — вы зрабілі якраз тое, што трэба.

На развітанне мы абняліся і пацалаваліся.

— Якое б было шчасце разам з вамі сустрэць Чырвоную Армію! — усклікнуў старэйшы Шыллят. — Вашы павінны скора быць тут. Гэта адчуваецца па тым, як замітусіліся фашысты.

Я перадаў Ота даверанае пісьмо, якое ён павінен перадаць нашым, калі здасца ў палон.

— Будзь толькі асцярожны з ім, інакш яно можа і напсаваць.

— Дзякую, я яго добра схаваю.

Яны пайшлі. Мы зноў адчулі сябе адзінока, сіратліва. Але ж не — гэта толькі першае ўражанне, наплыў пачуццяў. Застаўся Райчук, былі нашы рускія хлопцы Громаў і Лазавы.

— Заўтра першае снежня, — парушыў маўчанне Гена. Ён прыпомніў, які сёння дзень таму, што мы нецярпліва лічылі дні: час працаваў ужо на нас.

Мы ўзяліся за скрутак, які пакінулі Шылляты. Яда, кава, пантофлі. Такі пашыла іх «мутэр», без меркі...

Мы рызыкнулі зняць боты і абуцца па-хатняму ў «мутэрчыны», як казаў Генка, падарункі. Нам здалося, што яны сапраўды маюць нейкую цудадзейную сілу: мы хутка сагрэліся пад коўдрай і шынялямі і заснулі ў сваёй нары.

Раніцой прачнуліся, пацягнуліся: уставаць не хацелася.

— Пацяплела ў нашай нары, — прашаптаў Генка.

Ён выглянуў з зямлянкі і ахнуў ад здзіўлення — выпаў снег! Наша елачка, што маскіравала ход у нару, стала падобна на маскарадную — уся ў зіхатлівых зорачках-сняжынках.

І ўсё ж не радасць, а трывогу прынёс нам гэты маскарадны падарунак матухны-зімы: цяпер і па ваду не сходзіш да раўчука — адразу ж выдадуць сляды, пакінутыя на снежнай цаліне.

— Ён хутка растане. Першы снег ніколі доўга не трымаецца, — суцешыў я Генку.

У той жа дзень у мяне выспеў новы план. Я доўга не таварыў пра яго Генку, абдумваў варыянты. Ён цалкам залежаў ад таго, прыйдуць ці не да нас Аляксей Лазавы і Іван Громаў.

(Працяг будзе)

ДОБРАЕ І ДРЭННАЕ АБ СЕЛЬГАСГУРТКУ Ў БАГНЮКАХ

Сельскагаспадарчы гурток у Багнюках мае вялікія дасягненні ў сваёй дзейнасці. Добра дапамагае сваімі машынамі апрацоўваць зямлю гаспадарам. У тым, што гурток здабыў вялікі аўтарытэт сярод сялян, не малая заслуга прэзаса і дыспазітара ў адной асобе Сцяпана Багнюка. Гэта чалавек працавіты. Дзякуючы яму пабудаваны гаражы на машыны, агароджаны і асветлены пляц, закуплена шмат прылад і машын. Гурток мае пяць трактароў з поўным камплектам усіх патрэбных сельскагаспадарчых машын.

Сцяпан Багнюк шмат часу прысвячае і грамадскай працы. Ён узначальвае таксама мясцовы гурток ЗБОВіД-у. Гэта столькі добрага аб гуртку і яго прэзасе. Але ёсць і дрэнныя справы.

У мінулым 1969 годзе ўсё неяк папсулася. Кожны стаў рабіць у гуртку тое, што яму падабалася. Перасталі слухацца трактарысты членаў праўлення гуртка. Працы на сваім полі яны не выяўлялі ў паквітаваннях. Напрыклад, працавалі на сваёй гаспадарцы па некалькі гадзін, а ўпісвалі па некалькі мінут, не больш 15—20. Пасля сталі браць яны хабары ад людзей і піць гарэлку. Прэзас, што праўда, стараўся, каб гэта ўсё наладзіць, але яму не зусім удалося. Апрача гэтага, гурток меў падпісаны дагавор давозіць сваімі машынамі малако да малачарні ў Міхалове з паасобных пунктаў скупу, і два трактары былі вельмі часта заняты гэтай работай. А гаспадарам куды выгадней было б, каб гэтыя трактары ў час выконвалі палявыя работы, а трактарысты каб рабілі гэта сумленна, без ніякіх «кантаў» і дапісак непрацаваных мінут у гаспадара. Усё дрэннае, што сказана вышэй аб трактарыстах, усіх не датычыць. Сярод іх ёсць і парадачныя людзі. З'яўляюцца імі трактарысты Яўгень Прылажынскі, Уладыслаў Буйка і малацільшчык - механік Тадэуш Чабан.

✲

4-га сакавіка ў пачатковай школе ў Рыбаках адбыўся справаздачна-выбарчы сход сельгасгуртка ў Багнюках, да якога належаць гаспадары з некалькіх вёсак.

Удзельнікі сходу выказалі шмат крытычных заўваг адносна працы праўлення гуртка, трактарыстаў, аб іх нязноснай дысцыпліне працы. У выніку тайнага галасавання было выбрана новае праўленне гуртка, у склад якога ўвайшлі: Мікалай Міруць — былы старшыня ГРН у Юшкавым Грудзе, Ніна Хлябіч — намеснік старшыні сельгасгуртка (яна з'яўляецца старшынёю гуртка вясковых гаспадынь), Сцяпан Кузьміцкі — сакратар, Кастусь Цівапюк — скарбнік.

Усе члены сельскагаспадарчага гуртка спадзяюцца, што новае праўленне стане на ўзроўні сваіх абавязкаў і заўсёды належны парадак.

М. Л.
Беластоцкі павет

АКАДЭМІЯ

На акадэміях, прысвечаных 100-ай гадавіне з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна, заўсёды збіраецца на вёсках шмат людзей. Вялікая святліца ў Семяноўцы ў Гайнаўскім павеце была перапоўнена. Найбольш прыйшло моладзі. Усе з вялікай увагай слухалі даклад аб ленінскіх ідэях і яго палітычнай дзейнасці.

Віктар Бура

XI АЛІМПІЯДА

28 лютага адбыўся фінал XI Алімпіяды ведаў аб Польшчы і сучасным свеце ў агульнаадукацыйным ліцэі ў Міхалове. Пасля вялікай колькасці пытанняў найбольш добрых адказаў далі прадстаўнікі III класа ў асобах: Аляксандр Базылюк — капітан групы, Юры Грэсь і Зенон Ваўжыняк. Такім чынам, III клас быў заквааліфікаваны камісіяй на І-ае месца. Другое месца здабылі прадстаўнікі І б класа, а трэцяе II б класа. Пасля аб'яўлення вынікаў у спаборніцтвах і ўручэння ўзнагарод адбылася мастацкая частка, якая складалася з песень і вершаў ліцэалістаў.

Мікалай Грэсь, вёска Пянькі

МАЛАДЫЯ З ПАЎЛАЎ

Як у вельмі многіх вёсках, так і ў Паўлах існуе Саюз вясковай моладзі ЗМВ, які налічвае амаль 30 асоб. Члены гэтага саюза не любяць сядзець бясчынна. Любяць рабіць тое, што дае карысць сабе і людзям. Найбольш любяць яны аднак самадзейнасць. Моладзь належыць да драматычнага гуртка «Альбатрос», які славіцца не толькі ў сваёй вёсцы, але і ў суседніх. Члены гуртка апрацоўваюць розныя п'есы, а таксама вывучаюць розныя песні.

І вось драматычны гурток, у складзе якога ёсць і члены ЗМВ і члены БГКТ, дня 28.II.70 г. паказаў жыхарам вёскі драму з часоў вайны «Аповесць аб загінуўшым салдаце», а таксама прадставіў харавую групу, якая выканала многа савецкіх і беларускіх песень. Апрацоўкай цэлай гэтай праграмы занялася настаўніца школы Валя Амельянюк. Гэта яна развучыла з харавой групай такія песні, якія зачаравалі ўсіх сабраўшыхся.

Усе члены саюза вясковай моладзі шчыра, сардэчна дзякуюць настаўніцы В. Амельянюк за яе працу. Дапамогу ў апрацоўцы праграмы аказаў і кіраўнік школы А. Максімюк.

М. А. Паўлы

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Anioł błogosławionej śmierci" (czeski), 31.III—1.IV. „Topkapi" (USA), 2—3.IV. „Pałace w płomieniach" (rumuński), 4—5.IV.

Дубіны

„Winnetou" (III cz.) (jugosł.), „Jedyna szansa" (NRD), 4—5.IV.

Нараўка

„Winnetou" (jugosł.), I i II cz. 1—5.IV.

Нарва

„Człowiek z karabinem" (radz.), „Opowieść znad Donu" (radz.), 1—5.IV.

Чыжы

„273 dni poniżej zera" (polski), „Rzeczpospolita babska" (polski), 1—5.IV.

Дубічы Царкоўныя

„Deszcz padał na szczęście" (czeski), „Molo" (polski), 1—5.IV.

Арэшкава.

„Twój współczesny" (radz.), „Nauczyciel z przedmieścia" (ang.) 1—5.IV.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Zawsze w niedzielę" (polski), „Czworokąt śmierci" (czeski), 1—5.IV.

Орля

„Alfa, Romeo i Julia" (węgierski), „Zjazd rodzinny" (węgierski), 1—5.IV.

Райск

„Czerwone i złote" (polski), „Trzy klucze" (jugosł.), 1—5.IV.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Міхалова

„Na miłość nigdy nie jest za późno" (węgierski), 31.III—1.IV., „2 mamy i 2 ojców" (jugosł.), 2—3.IV. „Porucznik jazdy" (radz), 4—5.IV.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі

„Kamo znany osobiście" (radz.), 31.III—1.IV., „Kamo niebezpieczna misja" (radz.), 2—3.IV „Pociągi pod specjalnym nadzorem" (czeski), 4—5.IV.

Янаў

„Operacja Belgrad" (jugosł.), 1—5.IV.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Przygody Tomka Saweyra" (rumuński), 31.III.—1.IV. „Śmierć Indianina" (rumuński), 2—3.IV. „Flip, Flap i inni" (USA), 4—5. IV.

Мельнік

„Słuchajcie bicia dzwonów" (jugosł.), 31.III—1.IV. „Wniebowstąpienie" (polski), 2—3.IV. „Miłość surowo wzbroniona" (węgierski), 4—5.IV.

Мілейчыцы

„Uzurpatorzy" (węgierski), 31. III—1.IV., „Królewski błąd" (czeski), 2—3.IV. „Grunt to zdrowie" (franc.), 4—5.IV.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Późne popołudnie" (polski), „Siódmy rok miłości" (NRD), 1—5.IV.

Новы двор

„Pomyłka szpiega" (radz.), „Polowanie na mężczyznę" (franc.), 4—5.IV.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto I Oddziału Rejonowego PUPiK „Ruch" NBP Nr 150-6-161 w Białymstoku. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23 Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP; Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $ w Europie, 5 $ — w USA.

B.Z.Graf. W-3 Nakład 7 303

ЯК ЖА ІНАКШ...

Кавальскі: Вы мяне выклікалі? Можна зайсці?

Начальнік: Калі ласка, заходзьце. Закурыце?

Кавальскі: Дзякуй, не куру. Жонка кажа, што гэта небяспечна...

Начальнік: Ведаеце, я на наступным тыдні... жанюся.

Кавальскі (збянтэжаны): Жэніцеся? Навошта?

Начальнік: Справа вырашана. Жэрабя кінута. Ева цудоўная жанчына, вельмі эканомная і добрая гаспадыня. Я вырашыў зрабіць ёй шлюбны падарунак, што-небудзь неабходнае. Што вы можаце мне параіць?

Кавальскі: Лепш за ўсё купіце электрычную пральную машыну з сушылкай.

Начальнік: Ведаеце, дарагі, мне гэта не надта падабаецца. Можа параіце што-небудзь іншае?

Кавальскі: Палацёр. Ён пазбавіць вас ад націркі падлогі. Аднак вам прыйдзецца змазваць яе ўручную. На каленях...

Начальнік: На каленях!

Кавальскі: А як жа інакш!

Начальнік: (разважаючы). Не шта ўсё гэта пачынае мне надакучваць.

Кавальскі: Купіце складаную хатнюю лесвіцу з нікелевымі прыступкамі. Вельмі практычны падарунак. Калі вам прыйдзецца чысціць люстру, вешаць пасля мыцця бялізну ці здымаць павуціння са столі — лесвіца сапраўды патрэбная. Можна, аднак, ставіць крэсла на стол, а на крэсла табурэтку... Але лічбы, прыведзеныя ў статыстычным даведніку, сведчаць, што больш за ўсё мужоў гіне ў выніку падзення з крэслаў і з падаконнікаў. А вы, тата, грузнаваты...

Начальнік: Усяго 98 кілаграмаў, аднак... Зваліцца з крэсла...

Кавальскі: Катастрофа! Як жа інакш!

Начальнік: Ну, што ж, таварыш Кавальскі, сардэчна дзякую за каштоўныя парады. Заўсёды буду вас памятаць.

Кавальскі: Значыць, вырашылі?

Начальнік: Так, вырашыў! Не жанюся!

Кавальскі: Ну, як жа інакш!

Войцех Дрыгас

Вясна спяшыць.

НІЎКА

Шлюб

Талаваломка

Паспрабуйце нарысаваць гэту фігуру, не адрываючы рукі ад паперы і не праводзячы двойчы адну і тую ж лінію.

*

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: 9 і 1, зыходзячы з таго, што складаючы лічбы суседніх сектараў, атрымліваем прагрэсію 7 (3+4), 8 (5+3), 9 (7+2). З гэтага вынікае, што сума пустых сектараў павінна складаць 10 (9+1).

Іншы варыянт вырашэння: звярніце ўвагу на тое, што лічба праз сектар няцотная ўзрастае на 2 адзінкі. Атрымліваем той жа адказ: 9 і 1.

ЯК ТОЛЬКІ

Муж прыходзіць дамоў і з захапленнем паведамляе жонцы:

— На гэты раз шэф ужо не адкруціўся пустымі абяцанкамі. Ён сказаў, што як толькі Каляды і Вялікдзень прыпадуць на адзін і той жа дзень, ён павысіць мне аклад.

У ГАСЦЯХ

Жонка пасля вяртання з гасцінаў вымаўляе мужу:

— Увесь вечар ты пароў нязносную лухту. На шчасце, ніхто не заўважыў, што ты быў цалкам цвярозы.

АДЗІНАЯ ВАРТАСЦЬ

У канструктарскае бюро прынялі новага інжынера. Праз нейкі час дырэктар завода пытае начальніка канструктарскага бюро:

— Ну, як новенькі? Ён робіць уражанне вельмі працавітага работніка.

— Гэта яго адзіная вартасць.

— Працавітасць?

— Не, уменне рабіць уражанне.

ПРАЎДА

Дзяўчына расказвае аб знаёмым:

— З тых пор як Янка запусціў доўгія валасы, бараду, вусы, бакенбарды, ён выглядае куды інтэлігентней. Праўда, не відаць твару...

МЯДОК

Ехаў чалавек з кірмашу і па дарозе завітаў у суседнюю вёску да знаёмага і пытаецца ў яго:

— Як пчолкі твае пажываюць, ці многа на зіму мядку далі? Тры ж калоды маеш?

— Тры, тры, а мёду — слёзы, толькі на лякарства, як кажуць, і ёсць. Ды яшчэ пчолкам, хай іх ліха не возьме, на яду пакінуў. І то — цукру шмат трэба.

— Вось яно што! Я даўно табе хацеў сказаць, браце: кідай ты сваё пчалярства. Мух нейкіх развёў і абыходзіцца з імі не ўмееш.

— Я?

— Не я ж. Ад тваіх мух, пэўна, і мёд горкі. Сапраўдныя пчолы іх з кветак зганялі. Дык твае тое збіралі, што чмялёў і то ўжо не вабіла.

— Чмялі?

— Не аваднi ж.

— Гэ-эх — ты! Скажу ўжо табе, што мая кожная пчала за двух чмялёў таўсцейшая. І калі ўжо завёў гаворку пра мёд, дык вунь распачатая кадушачка. Дзе ж міса? Ага, во! На — еш і ведай, з якім пчаляром справу маеш.

— Ведаю, як жа! Каб не ведаў, дык не ўспамінаў бы пра аваднёў ды мух. Толькі ты вады і хлеба дай, а то я без іх не апарожню тваю місу.

Я. і Г. Бароўкі

Без слоў.

ПРОСЬБА

— Абвінавачаны, вы прызнаеце сябе вінаватым у тым, што лавілі рыбу без дазволу і злавілі 18 шчупакоў?

— Так, прызнаю. Але ў мяне да вас просьба, грамадзянін суддзя. Ці не маглі б вы даць мне некалькі экземпляраў пратаколу судовага пасяджэння, каб я мог паказаць іх маім прыяцелям?

БЕЗАДМОЎНАЯ

Размаўляюць двое мужчын:

— Ты ведаеш, я адкрыў безадмоўную сістэму выйгрышу ў прэферанс.

— Гэта немагчыма. Пры любой сістэме сёння выйгрываеш, заўтра праігрываеш.

— Вось менавіта! Таму я іграю толькі праз дзень!

НЯЎДАЧЛІВЫ

— Мне ніколі не везла з жонкамі. Першая выгнала мяне, другая ўцякла ад мяне, а трэцяя да гэтай пары яшчэ са мною.

Усё людское нам не чужое.

КАНСІЛІУМ

У бальніцы сабраўся кансіліум. Галоўны лекар пытае:

— Ну, як, будзем лячыць, ці няхай пажыве?

У КНІГАРНІ

У сельскагаспадарчай кнігарні прадаўшчык прапануе селяніну:

— Вазьміце вось яшчэ «Тэхніка ў сельскай гаспадарцы». Адна такая кніжка вызваліць вас ад паловы вашай работы.

— Няўжо? Тады дайце мне дзве.

ДЛЯ МУЖА

— Узважце, калі ласка, два фунты вінаграду, сэр. Гэта для майго мужа. Скажыце, а вінаград быў апрысканы ядахімікатамі?

— Не, але вы можаце купіць ядахімікаты ў суседнім магазіне.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

По просьбе Галіны Якубоўскай з вёскі Сухавольцы Гайнаўскага павета змяшчаем украінскую песню

У СУСІДА ХАТА БІЛА

У сусіда хата біла,
У сусіда жінка мила,
А у мене ні хатинки,
Нема щастя, нема жінки.

Е у мене сусідонька —
Люба, мила дівчинонька,
Та не знаю, що робить,
Бо боюсь туди ходить.

Сідлай, хлопче, вороного,
А собі бери другого,
Та поїдем погуляем,
У сусіда побуваем!

«Будь здорова, сусідонько,
Люба, мила дівчинонько,
Ой яка ж ти гарнесенька,
Як сніжочок білесенька!»

«Годі, годі жартувати,
Ось іде*і стара мати!» —
«Ой здорова будь, матусю,
Я приїхав по Ганнусю!

Ой, здорова будь, матусю,
Я приїхав по Ганнусю,
Хочу буть тобі ріднею,
Ти будь ненькою моєю!»

Курёзы

Прыемнага апетыту

Індус Сурындэр Маіні з Дэградун, які займаецца прыродалячэннем, цвердзіць, што з дзяцінства есць цэглы і каменне. На пытанне, ці прыпраўляе іх соллю або цукрам, заявіў, што лепей у натуральным выглядзе. Сваім пацыентам не рэкамендуе аднак есці цэглаў...

Каб не сурочыць

Артыкул 603-ці італьянскага крымінальнага кодэкса да гэтага часу прадугледжвае пакаранне турэмным зняволеннем за «сурочванне» і «службу д'яблу». Яшчэ нядаўна ў Італіі жартавалі з гэтага. Але раптам юрысты ўспомнілі аб артыкуле, абвінавацішы артыста Маўрыцыо Арэна ў тым, што ён «сурочыў» князёўну Марыю Беатрычэ дэ Савоя. «Аблытаная д'яблам», маладая князёўна пажадала зыйсці замуж за акцёра.

Даходы шарлатанаў

Даходы 40 тысяч варажбітак, зарэгістраваных у Францыі, штомесяц узрастаюць. Сярод ста кліентаў — 35 пенсіянераў, 20 бізнесменаў, 15 вышэйшых чыноўнікаў, 15 артыстаў, 12 клеркаў, 3 палітычныя дзеячы.

Шоу

Адзін драматург, якому Шоу прадказаў, што яго п'еса не будзе мець поспеху, хваліўся потым пісьменніку:

— Як бачыце, маю трагедыю не асвісталі.

— А як можа чалавек свістаць, калі ён бесперапынна пазяхае? — адказаў Шоу.

Смяецца з намі

Цесныя сувязі шырока расчыняюць дзверы.